ЕРА. **3** июль, 1969 шу № 79 (4716). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА ДЕНЗ АРАДУЬЛ

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ЦХЬАЬКХА А МЕХКДАЬТТА КIЕЖ ТЕХАЙ

Сихде скважинана бурув таппига ихийбеш дIаэхийта средстваш материалаши! Иштта социалистически декхараш тIаийцар ленински хьахьегама вахте эттача Али-Юртовски бурувдеттача конторе бурувдетта мастер Анохин Дмитрий Кириллович корте латтача бригадо. Бурув тохача дукха хаалонаш нийсъеннадцв а, премиеш... ноччал чу ца кийтара хьоесаш латтабельбале а, 3902 метр бурув а техаб, тIаьхьа мехкашкара мехкдаьтта гучадаккхача юкъера лаьрхIача бетта хIора станине теха бурув 172 метр а. Мехкдаьтта доьела тIаьнаш техкина балхаш кхочушдеча кулгалдаш хилар бурувдетта мастер А. И. Гришин.

Хьалхарча юхьига тIаьнанашара хьедоагIа мехкдаьтта кIезига дар. Цул тIаьхьагIа призабойни зонана мехкдаьтта кислотни эмульсеца обработка а лаьрхIар. 11 кубически метр Iочудаккхийтар из скважине. Цул тIаьхьагIа бизвача низаца хьеделаделар малеоли мехкдаьтта. ВорхI миллиметр хулача штуцера гIоьла ца дийнахьи бусе лу мехкдаьтта 200 тонн а.

—Цу № 64 йолча скважинина бурув тохача, барт тайна, хьинара кхахьийтар бурувдеттарой Иванов Александра, Бицаев Махьмада, Шевляков Вячеслава, Хангириев Лаьчий сменаша, йоьк бурувдеттача конторa производственно - технически отдела начальника Н. М. Сычева. Цар беркъаьнца гIенчаш бар лаборантски коллекторащ М. Харлова, М. Хижнякова, М. Димашина, Л. Царегородцева. Оборудованехи материалехи бизза пайда эцарх бригадо печчехьаьлкхинна кхедаш ахча 10 эзар сом гергга да.

30-ча июна нерді скважина дIаеннай мехкдаьтта девха мастер коммунист ноь. Бычкова корте латтача бригадага. «Грознефть» НПУ шоллагIча промысла бахаме, Эльдаровски майда тIа из шийтталагIа мехкдаьтта кIаж етта скважина к.

КХОАНЕ ГАРГАКХУВЛАРАШ

Деррига советски халкъо а сенна Ленински юбилей сийна лаьрхча яхье дизза дакъа лоац Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша. Цу сийлен вахте хьалхарча мугIарашка латт кхоане гаргакхувлараш — коммунистически къахьегама коллективаши ударникаши.

Кхоане гаргакхувлараш оал царех. Дика продукци мера аре ца яьцар, цаIаддаш къахьегама оасар ле лакхъяр, хIаман кьурмат дар, производстве а быте а коммунистически зьиcепе болх бар а бахар а, вIаши ловкьостал дар, кордадараш балха юкъехкувлар — иштта я цу нехка норма а хийна дIаэтта оамалаш.

Шерра бьаржаб ваь макка 1958 шера 13 октябре Москва Сортировочнея депо белхлоша дIаболабьа патриотически болам. Цар инициативах лържар мезие эггара хьалха коммунистически къахьегама коллективай ударникий цIи яккхара социалистически яхь. Из гIулакх шерра хьалпьцар ваь республике а. Ваьцига хьалхарчарца коммунистически къахьегама цIи лелае боьхо лъиккар Грозненски крекинг-завода № 21 йолча технологически установка, Грозненски химически комбината № 16 йолча цеха «Б» смена, кхыча коллективаша.

Цу хана дена чIоагIа цар а беннаб хIоаре а беннаб коммунистически къахьегама тIехьаре бапам, хIанз коммунистически зьисапе вахара а болх бара а тIехьарча яхье дакъа лоацаш бIаьи цхьайтта эзар болхло, инженерно-технически белхло, гIуллакхора сар ва. Из сийлен цIи яккхара тIехьа къоасам лоаттабеча пхи эзари ах эзари соагIача бригадех, сменах, участках коммунистически къахьегама цIи лелаеш цхьа эзар соагIа я. БIаьш йолча цахий, ктеш предприятей коллективаш я коммунистически хьисапе болх беш а яхаш а.

Коммунистически къахьегама цIи лелаеча коллективаша, ударникаша толамца кхочашъю производствени планаш, лакхъю къахьегама оасарле, балха тIа а вахаре а хьокхам тел. Къахьегама камьхал коалаш болх бу цар В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна лаьржача яхье.

Масала, республике цIи йезай «Старогрознефть» мехкдаьтта промыслови управлене коллектива. Ленински вахте а этта толамца кхочашду мехкдаьтташоша шоаш тIаийца социалистически декхараш.

Коммунистически къахьегама тIехьара яхь вIаштIехьаьккхара, цунна ма хулле дукхагIа нах юкъеозара дукха болх бу ноекинг-завода, «Малгобекнефть» НПУ, химически комбината партийни профсоюзни организацеша.

Республике хьалха латташ хьайоагIа коммунистически къахьегама предприяти — Грозненски ремонтно - механически завод. Берригача болхлоех ахалел соагIа бараш коммунистически къахьегама ударникаш ба цига. Къахьегама оасарле, производства культура лакхъяра, коммунистически къахьегама тIехьара болам шерагIа боаржабара дена терко ю завода кулгалкоша, партийни профсоюзни организацеша, ухкахенна за кхетамца пайда эц моральни материальни стимулех, гойтаре агитацех, шерра йоаржаю хьалха латтарий опыт.

Коммунистически къахьегама тIехьара яхь шерра лаьржай юртбоахама къахьегамхошта юкъе а. Из сийлен цIи лелаеш а 300 бригада, эзараш нах.

Массанена а дика довз Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза Социалистически Къахьегама Турпала ноь. Кагерманов Овтазара кулгалдеча бригада, Шелкъ района «Дихалка» совхоза Социалистически Къахьегама Турпаль Муслимов Тамерий шекара свекла лелаеча звенос, «Шелковский» совхоза Социалистически Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Наурде кулгалдеча леладеча бригада шерра-шера доаха доаккхий толамаш.

Юртбоахама дукха я къахьегама оасарле а лаьтто леладара культура а лакха йоаллаш бригадаш, звенош.

Цхьабакъда массанехь а ма хила гIуллакх. Коммунистически къахьегама тIехьаре яхь йоаржаеча хIанз а дукха кхоачамбоацараш да. Цхьайолча партийни профсоюзни организацеша кхочамбоалаш кулгалдец цу гIуллакха. Дукха моттигаш нийсьу пхи тIехьаберакхачча наха, цар кьыдола гIуллакхаш миштад, морально уж цIена бий, производствена арехь цар оамал а гIуллакхаш а миштад а ца хьожаш из сийдола цIи телаш.

Цу тайпара моттигаш дукха хул торговлен потребкооперацен организацешка, цхьайолча коммунальни бытовойи предприятешка.

Цудукха партийни профсоюзни организацешка хIанзалтi тоаде деза коммунистически къахьегама тIехьаре яхь йоаржаелга. Цунна дукхагIа ала юкъеозар — кертера декхар.

ЦIаккха а дицалойта мегаргдац из гIуллакх аргIанера кампани сенна леладе йиш йоацилга. Коллектино лоархIараш шии къахьегамца, хьаькхьа, дикаха гIуллакхаца наха сийдараштa, коакъоастаща хьочкам теларашта тела еза из сий доле цIи. Цхьабакъда, цул тIехьагIа а цери дешо, шоай изолирифицаш лакха ловкъостал дe деза предприятешка кулгалоша, партийни, профсоюзни организацеша. Цхьа коммунистически къахьегама ударника цIи лекхалар вайча доалаш дац гIуллакх. ЛоархIаме да дIахо йодача хана из цIи сийдолаш лелаер, шийна уллув къахьегачарна хьочкам телаш чакхбалар.

Цар сийлен декхар да технически прогресс эча кердадараш производствена юкъехкувлача, балха оасарле лакхъеча, къахьегама дисциплина чIоагIъеча, материалий кхомбеча, массанехьа хьалха хила.

Юртбоахама къахьегамхошта бакхтонхаме хе я хIанзарвар. Цар кхеташ сийа а цIена а чуэцарга хьаьжа, дIайийхана культураьшта гIулакх дика дерге хьажжа курьбачубаьхьа хьуаньнеш вIаштIехьдергда В. И. Ленина юбилея сийна тIаийца декхараш хьовчаще. Из боля беча хьалха хила еза коммунистически къахьегама коллективаши ударникаши.

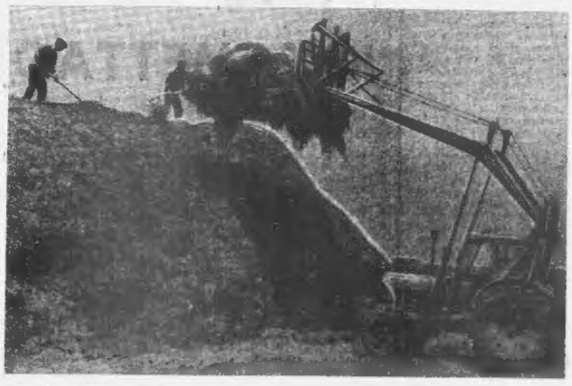

Доакъар Iалашдара белхаш дика вIаштIехьаьхьад Наурски района «Терский» совхоза шоллагIча бригадо. ХIаьнге 2800 тонн гIожа доакъар Iалашдьы дар. Уж балхаш деча белгалбаьннеб Хабизаев Джебраил, Батаев Хьамид, Муттаев ШахIид.

СУРТА ТIА: дюцерах аргIа [illegible]

В. Дзасиков сурт.

ХАОТТАМГА ХЬЕЖАШ БАГIАЦ...

Республике хьалхарчарца бодалу Шелковской района кхаш леладераш ялат чуэца. Цу района «Путь к коммунизму» яхача колхоза механизатораш гораш чуйна а баьйна мукх хьакха болабенна. Юкъ-юкъе делхача дегIо тIехьабоах болх. хIаьта а шоей хьинар кхолеш бац кхашка къахьегаш бараш. 585 гектара тIа ба ну боахане мукх. Пох 400 гектара тIара бар хьекха баьннаб. ХIанз касарах улла мукх оарлаш латт.

Дика вIаштIехьаьхад уж балхаш Буценко Дмитрий Тихонович корте латтача колхоза шоллагIча комплексни бригада кхашна. Кхо ди мера бIаьнзар цу бригадерча комбайнераштa 244 гектара тIара мукх хьекха касарах Iоблала. БIаь гектара тIара бар хIаьналехьа лъоха а баьннаб. Хьекхане къахьегаш ба уххаза комбайнераш Флазков Василий, Новаковский Митрофан. Дорофеев Михаил. Шии дийнаь 30 тонн мукх лъарзар Флазков Василе ший комбайнаца. ЛохагIа аш воьх шийне хьокхамаш а.

Комбайнаш кхай тIа воьха сена дIахьаш белча шоферашта. ПоргI километр ниъь ба кхай тIара хьатта, хIаьта а цхьан дийнахь бархI рейс е хьттув бoал Понамарев Николай, Бартышов Федор, Джантутаев Семен санна колхоза эшагIболча водителий.

Самарддийнахь кхай тIара хьатта хьахахьча мукх 1200 центнер бар. Уххаза из сихагIа боккхабьь а шенбаь а баккхара шерра къоасам боаржабаьб.

Хаттана ловкъарле, цa йоl, ухк шин-кхь дийнаь берриге мукх чуйца баргIа кхазхоле.

А. САЛОВ.

ДОАКЪАР IАЛАШДУ

Тха совхозе доакъар Iалашдеш, лаьрхIа цу гIулакха вIашагIьелла, ихе бригада я. ХIара бригадe йолаш я йол Iалашъеча эша техникен юртбоахама инвентари.

Планах ухк шера тхоай хьайбашта 4707 тонн йол Iалашъе эза тха. Цул тIехьагIа из фермашта юхе хьатIаа еза. Цудухьа совхозе дIайийнай 2195 гектар тайптайпара баьцаш, 436 гектара тIа я люцерна, 1141 гектара тIа — цхьан шера тIаювла баьцаш, понаш — 620 гектар.

Йол кийчъеш я 7 агрегат. Царех хIаране сменах 15 гектар хьакха еза. ХIаьхлехьа 396 гектар хьекхий совхозе, хIаьта 310 гектара тIаре яр хьагуа я яьй.

АргIаш дах латт 357 тонн хьайбаьнта чIоагIа эша люцерна йол.

Шерра лаьржай тха совхоза йол тьокхача бригадашта юкъе социалистически яхь. Берриге низ тIабахийта, шоан тIаийца декхараш сийленца кхоачаще гIертaш боахк йол кийчъеш бола къахьегамхой. ХIанз яхье хьалха латт Дзейтов Исрaила кулгалду № 1 йола бригада. Цу бригадо аргIаш дахь 220 тонн дика йол дIаоттаьй. Аш деза. уж балхаш деш боахкача наха нагахь санна шоай планаш кхочашйой, царна мах бахиш йол дургья. Теша безам боагIа Iай доахан чуcонадалехь йол Iалашъеш боахкачар шоай декхар дерггIа кхочашдахь, Iай совхоне доахан диканa доакъарца Iалашдергхилараш.

И. ХАМХОЕВ.
«Ингушский» совхоза парткоме секретарь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

КЪАХЬЕГАМХОЙ ПИСЬМОЙ — ДЕННА ТЕРКО

Ухк денощка Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо шии заседане дийиза торговле Министерстве а цунна чуйоагIача учреждениешка а заявленешкаи жалобашкаи хьажара гIулакх малагIа хьала тIа да тоххаш республика халкъьо тIахьожиа Комитето эша проверка материалашка.

Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдир торговле Министерствап цунна чуйоагIача предприятешен КПСС ЦК 1967 шера 29 августа «Къахьегамхой письмоштa хьажара гIулакх тоаларахи уж тIаийбелга вIаштIехьадаккхарахи» лаьца бaь соцам дерггIа кхоачаш ца белга а, цул соагIа «Гражданий предложенешкаи, заявленешкаи, жалобашкаи хьажара порядках» лаьца 1968 шера 12 апреле тIаийца СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кхоачашдарa болх торговле Министерства дукхагIайолча предприятешка тесса биталга а.

Ухк тIехьарча шин шера торговле предприятешка къахьегамхой жалобашкаи заявленешкаи хьажара гIулакх малагIа хьала тIа да хьежаш Министерство. Из дош цIаккха дуаша а оттадалаш. Министерства кулгалхоша къахьегамхой тIаийбергболе гIулакх а вIаштIехьадаккхадаш.

Цхьабакъда цу хьокхеха дукха кхоачамбоацараш да. Министерства аппаратеи цунна чуйоагIача предприятешкаи учреждешкаи. Заявленешкаи жалобашкаи хьажара ханаш телхаь дукха моттигаш нийсьеннай, жалобаш кьоастаеш формализм юкъехкуха. Цхьайолча жалобашта вена регистраци на йир бахьан долаш да, миштa, малe; кьоастаяй белгалде йиш яц. Ца доагIа гIулакх деладарах кафе заведующена ноь. Дзейтова тIехь вит совгIа кьоастааьрах жалобашта хьожаш бутт баьккхаб уххаза. хIаьта дуа соагIа из кьоастаарах административлашка хоам, а баьбаш. Цудухьа КПСС ЦК жалоба на кийча баьннабаш уж. Къаьстта йоккха волокита леланай уххаза шина данаша Ильченкоси Исаевси хьаь жалоба кьоастаеш. Ах шу даьккхад цу жалоба кьоастаь не йоазла.

Къаьстта да йиш йоалаш во вIаштIехьбаьккхаб жалобашкаи заявленешкаи хьажара болх «Спорт» яхача кафе. 19 май хьачлаша къахьегамхоша язъяь 12 жалоба нахай уххаза ца хьожаш, иштта на хьожаш йитаб № 104 йолча тика чу продуктаи малаш тIаеттараах, продавецаш нийархоина эзан ца хиларах ена жалоба, хIаьта «Молоко» яхача № 6 тика болхлоштa продуктанe дукха лоха хиларах язьяь шин жалоба вIалла теркал ца еш йитай, иштта дукха кхьярaш.

Дукхача торговле предприятешка нийархоша дIалайхача жалобайи заявленейи книжкаш хьа ца луш моттигаш а нийсъеннай. Царех я «Спорт» кафе, № 2 йолача кафе чуйоагIа № 1 йола павильон, № 22 столове чуйоагIа № 2 павильон. ХIаьта цхьайолча торговле предприятешка жалобайи заявленейи книжкаш вIалла довшаш а нийслу. Уж я № 1 йола столове чуйоагIа № 6 йола павильон. № 18 йолча столове чуйоагIа № 4 йола ларек, № 151 йола киоск, иштта кхьяраш.

Дукха жалобаш уж торговле Министерствa цIерагIа торговле боккъонаш телхаш хьаш. цкъабакъьа бехке баргш бехктокхаме оза[...]беча» премиальни доплата Iо а доаккхе кхы хIама ца деш бут.

Эсала вIаштIехьбаьккхаб торговле болхлошта юкъера кхетамa болх. Торговле болхлошта юкъе дукхагIбоаш балха опыт йоаш нагархой ба. Царех хьабараша торговле боккъонаш телхаеш, нийархоша эздехана боашаш моттигаш нийсаy.

Лакхехьарча Совета Президиума баьча соцам тIа белгалдаьа торговле министра Ф. В. Мирцева уж тайпа кхоачамбоацараш бахха вийсайта. Цар бохалга, вIенхаштта дIахайтадда гражданий заявленешкаи жалобашкаи хьажара гIулакх тоале декхарийда а войла.

Гражданий заявленешкаи жалобашкаи хьожача партеи правительстван указанеш кхоачашъяра аппарата, кхача бехктокхамерча болхлой бехктокхам дакъ бе.

Иштта тоабенза баргбац торговле болхлошта юкъера кхетама болх а. Лакхъе еза вийдархошта деш долча гIулакхе культура, торговле боккъонаш телхаергболаш вIаштIехьбакхха беза болх.

Цу гIулакха торговле болхлошна семинар е могадьй Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо.

Тюменски областа къилбаседехьарча хиш тIа гIолла кьу дIадохьийташ латт. Конда, Иртыш, Обь яхача хиш тIа гIолла дIадоаденнад кьух детта теплоходаши баржеши. Укх шера тюменски сплавщикаш мехка шахташта, предприятешта, кердача гIишлошта 3,5 миллион кубометр сибергIаш хьу яхьийта езаш ба.

Сурта тIа: Выкатной яха сплавной рейд. Конда яхача хиц тIаьно кьу баржашта тIайотташ латт.

И. СПОТКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЧIОАГIА МОГАДУ

ПАРТИЙНИ АКТИВА СОБРАНЕШ

ДНЕПРОПЕТРОВСК, 1 июль (ТАСС). Селхан Ильича цIерагIча культура Двореце хилар Днепропетровски областнойи Днепропетровски городской партийни организацей актива собрани. «Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогех» яха доклад йир КПСС ЦК Генеральни секретаро Л. И. Брежнева.

Актива чIоагIа могайир московски Совещане итогаши цигара КПСС делегаце гIулаккхаша. Массава раьза а волаш собране дакъа лоацараша могабеш тIаийнир КПСС ЦК июньски Пленума соцам.

ЛЕНИНГРАД, 1 июль (ТАСС). Ленинградски областной партийни организаце актива собрани хилар. «Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогех» доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне.

Дунен коммунистически болам чIоагIагIа кхотабара гIерзаь йола КПСС ЦК политически линии практически гIулакхаши дикка кьовбалдеш йола резолюци массава раьза а волаш тIаийцар собране. Собрание дакъа лоацаш хийкъаш чIоагIа раьза болаш тIаийнар КПСС ЦК июньски Пленума соцам.

КЕМЕРОВО, 1 июль (ТАСС). Тахан уххана хилар Кемеровски областной партийни актива собрани.

«Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогех» доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, СССР-а Министрий Совета Председатела ноь. А. Н. Косыгина.

Москве хиннача Совещане гIайийцача документашта шоаш раьза хилар хьа а хоийташ. дунен коммунистически болхлойи болама барт-цхьоагIо чIоагIъяра тIаерзаь КПСС ЦК Политбюро политически линии практически гIулакхаши чIоагIа могалеш кьамьлаш дир пренешка.

ТАЛЛИН, 1 июль (ТАСС). Эстонски республикански партийни организаце актива собрани хилар. «Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогех» доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена ВЦСПС Председатела А. Н. Шелепина.

Дунен халкъашта юкъера коммунистически болам кхотабара тIаерзаь КПСС ЦК политически линии практически гIулакхаши массава раьза а волаш могадир собране дакъа лоацарша.

ЛИПЕЦК, 2 июль (ТАСС). Липецки областной партийни организаце актива собране дакъа лоацаш хилар тахан эзар гаргга коммунист. ЧIоагIа дог гIоадьйна хержар пар сийлен президиуме КПСС ЦК Политбюро. Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогех» доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена РСФСР Министрий Совета Председатела Г. И. Воронова. Из дош хувцача хьийнаре дакъа лаьцар областа коммунисташа. «Дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама барт-цхьоагIон кхотабалара чIоагIдара тIаерзаь йола КПСС ЦК политически линии практически гIулакхаши дикка хьалльаш преденщка кьамальлаш даьраша.

Собране чIоагIа могайир московски Совещане итогаш. Цо массава раьза а волаш хьаллаьцар КПСС ЦК июньски (1969-ча ш.) Пленума соцам.

РОСТОВ-НА-ДОНУ, 1 июль (ТАСС). Тахан хиннача Ростовски областной городской партийни организацей актива собране «Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогех» доклад йир КПСС ЦК секретара М. С. Соломенцева. Массава раьза а волаш тIаийнача резолюце тIа белгалдоаккх коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогашта, цар тIаийнача документашта КПСС ЦК июньски (1969-ча ш.) Пленумо енна оценка областнойи Ростовски городской партийни организацей актива собране дакъа лоацаш хиннараша массава раьза а волаш хьаллоацаш хилар.

ВЛАДИМИР, 1 июль (Корр. ТАСС). Тахан уххана хилар Владимирски областной партийни организаце актива собрани. Цига дакъа лоацаш хиннараша йийзар дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи партей Совещане итогаш. Доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, СССР-а Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела К. Т. Мазурова. Пренешка кьамальлаш даьраша могайир Москве хиннача дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи партей Совещане итогаш, цигара КПСС делегаце гIулаккхаш, КПСС-а Советски правительствам внешнеполитически линии.

«Социалистическая индустрия»

яхача газета хьалхара номер

МОСКВА, 1 июль (ТАСС). Тахан араьйнай «Социалистически индустрие» — массанена лаьрхIа араехцача КПСС Центральни Комитета газета хьалхара номер. «Читателига сада дош» яхача шийн передовой статье тIа редакце шийн планаш юкъ, балха доставаш довзийт, болхлой корреспонденташ газете дакъа лацара тIехьех.

Къахьегамга гIоалорча шийн ловкъостех дунн Балтийски завода токаря. Социалистически Къахьегама Турпала А. Чуева. Ф. Э. Дзержинске цIерагIча пермски машинашъеча завода начальника М. Комелевех механически цеха мастера Н. Кичкинех «Пятилетка машинашта дац, наха за» яхача корреспонденце тIа предложени дy кIиранна лоагIача норахIе а дийнахьа механизмашка иа бурт бола байтара хьакхехьа. Берза техника сихагIа производствена юкъеххара проблемашта хетаь а Челябинскера материал.

Кепатехa араьйнакхай СССР Госплана председатела хьалхарча заместитела А. А. Горегляда интервью — «СССР промышленность тахан яхоанех».

Информационни хоамашка дунн вай мехкен доазал дехьарчен вахара тайп-тайпарча событех, советски кхоаол кехьарчен Iилман техникан дакъерча кердаларах

ПАРТИЙНИ АКТИВА СОБРАНИ

Селхан В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городской партийни актива собрани хилар.

Дунен халкъашта юкъерча «коммунистически болхлойи партей Совещане итогех» доклад йир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретаро С. С. Апряткина.

Доклад чакхьаьлча преенех кьамаьлаш дир КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара ноь. Галанова, КПСС Шалъа райкома секретара ноь. Абаева, «Старогрознефть» НПУ кIоарга бурув теттача конторa бурильщика ноь. Слесарева, Нохч-ГIалгIай пединститута историе кафедра заведующе ноь. Ефанова, Грозненски локомотивни депо машиниста ноь. Бокова, Грозненски гарнизона викала ноь. Калмыкова, «Грознефтестрой» треста управляюще Сперанева, КПСС МалгIабека горкома секретара ноь. Бузуртанова, ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара ноь. Кириллова, СевКавНИИ директора ноь. Качинкина.

Партийни актива хоакъашхоша кьоабалйир Москве хиннача коммунистически болхлойи партей Дунен халкъашта юкъерча Совещане итогаш.

Собране цхьа барт а болаш тIаийцар коммунистически болам чIоагIбара тIаерзаь йола КПСС ЦК политически линии дуи практически болхи кьоабалдеш йола резолюци.

ТІАДОАГІАЧА ШЕРА ПЛАН ОТТАЯРА КИЙЧО ЕШ...

Эттара чIоагIагIа балхаш сихденна ха я хIанз республикан гIишлошъерий. Ахкан хоза латтача хенах пайда а оцаш гIишлошъеча дукхаха коллективаша шин сменагIа е бIарзчача дехах пайда а оцаш болх бу. Деррига ицаш тIадакийтад ухх шера ... ечача, керттерча объекташка балхаш вIашшIехьдахаро, шера программа кхочашъяра. Цхьабакъда, кхиде мегаргдац, хьатIадоагIача шера план кхочашъелга пунна тахане а дена дика кийчо ярах тийша хилар.

ХьатIадоагIача шера кийчо ента хала, дхьабакъде, чIоагIа доарIIаме болх ба. Цанза дарт доацаш а де декхар долаш я ца материалашта, оборудованена, вIашагIйоахкача аьшкабетонни кхычен конструкцешта заказаш шоай ханнахьа дIачуялар а гIишлой-монтажни балхаш толашагIа йолча методайя къахьегам IилIмаш пирда тIа вIашшIехьбаккхарем лаькъаца дар а дукха ухх шера 1-гIа сентябрь хьатIакхачалехьа еррига проектно-сметни документаци кийчъяр.

Хиланза аргIоаца хIамаш IапашъяраХ дола доих хIанзе а къоастаданза даргдаш гIишлошъеча организацей кулгалхоша заказчикашцеи планаш уттаеча организацешцеи цхьана: Іаи замалахьа балхаш дера кийчо е, производственен вIашагIйоаIла аьшкабетон, оборудовани, кхыйола материалаш доаттаяраи графикаш оттае еза, участкаш шоай ханнахьа дьахоадаелга, тIера гIирсаш дIахьолга, кхыдола доарIIаме дешаш шоай ханна къоастаделга вIашIехьдаккха деза.

ХьатIадоагIача шера план тешташе кхочашъелга Іаламдара подрядни организацей кулгалхой декхарийла ба шоай доалахьара балаш дегIайоалаяра йоакхо е а, цу гIулакха хьахийнача дерригача ахчах пайда эцара мел оншар де а.

ХьатIадоагIача шера кийчо етте доккха дакъа кхачаду республика проектни организацешта. Тешаме доацаш да вай керттерча проектни организацей — «Чечингражданпроект», «Грозгипросельхозстрой» (пх. Зарцев, Оспипов) гIулакхаш. Фактащ хьахьокх, республика керттерча заказчикашта, масала, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета капитальни гIирсашдаре управленена, республика юрта боахама министерствана, «Сельхозтехника» объединенена, «Скотооткорма» треста, кхычарна технический документаци кийчъяра болх теттаца во лелаш хилар. Цу доллача хIамаша хьатIадоагIача шера план кхерамеча хьал тIа отташ.

Шоай коллективай деррига низам сарнагIдах» а на доарIIаме декхар ший ханнахьа кхочашдара тIадерзиле а дера проектни организацей кулгалхошеи цантийни организацешеи, хIана аьлча йцар кIоаанга да нара иц.

Таханарча дийнахьа республика бIарчна хьанийнача дукхача объекташка балхаш дIадоладе йиш йолаш бац гIишлошъерашхIанз а хьаттан участкан хьахоадаланза, финансировани хьелланза, проектно-сметни документаци йоацаш, заказчикаша оборудовани лоаттаяра денаш къастаданза хилар бахьан долаш.

Масала, ер шоллагIа шу да «Чечингсельстрой» трест дерриг балхаш дах а дахьна кийча латта Серноводски юртбоахама техникума общежитии 40 квартира йола цIенош проектах йолча котельне оборудовапена комплектаци вр доцаш техникумо директор (пх. Аристов) республика юрта боахама министерствай къоаста ца дар бахьан долаш эксплуатацие дIадала йиш йоацаш латта. Цар хIанз а дIачуепнанц из котельни чухьара хьалъяра титульни список, 1969 шера балхаш дала договор дыьдац, хIаьта из бахьан долаш финансировани хьаеллаяза а я.

Алхха документаш да хила’ рах е из ший ханнахьа дIачу ца ялара юрта боахама министерства ПМК-ос республика къахьегамхоша дIа ца луш йиса тавлу 900 квадратни метр хиллал чуIе моттиг. Города 3-чуи ...чен микрорайоний инженерни коммуникацешта оттань проектно-сметни документаци ухх шера июнь бетта юкъе мара дIакхьачаш «Грозпроектстрой» трестага. Цу микрорайонашка газификаци, канализаци йовзадени электрически энерги чуйиллава дукха балхаш ах шера гоадаь. Алхха заказчика бехкагIа хIанз ухх гергтача хана уж балхаш кхочашдара тIаберзалбе бозаш ба гIишлошъерам, хIана аьлча цунах тийша да 17000 квадратни метр совгIа чуIе моттиг йолаш зола цIенош эксплуатаце дIалуза.

Цу тайпара факташ республикерча дукхача заказчикехи подрядни гIишлошъяра организацеши йовзае йиш я.

Уж хIамаш чIоагIIа Iатъе шера программа кхочашъяра, хьалхаь далаиза дола гIирсаш дукхагIа Іойт, новкъарле ю гIишлошъеча управленешка къахьегам кийса вIашIехьбаккхара, масалахьа гIолла дIачехха а йийкъе лаатташ тахьан материальни ресурсаш.

Хоадамболаш дIадоккха еза вай къахьегамхо ... объекташ е хьалхена гIирсий комплекс материаламаш оборудованешеи, финансированена а технически документацена а уж Іаламъяра тоханца на а ювааш хьалъяра планаш уттаяе дарцахьа практика.

КIезига моттигаш да вай цхьаболча заказчикашеи подрядчикашеи хурглар фуд а да хоош, шоаш де декхIача балхашта хьалхагIе а шоайна дагабуваш. Дукхача заказчикашта хIана а хац боккъонца цхьайолча объекташта финансировани бедай, хIаьта гIишлошъерашта хац шоаш уж ухх шера вIалла хьалъергйий а, могахьа саина йоі а малагIча бoapaмe ceгъя. Цу тайпарча объектех я «Победа» яхача совхозера 320 моттиг йола школа (заказчик «Грозвино» объединени), Старопромысловски районера нах бийсаш яха лиьоіа 220 моттиг йола корпус. Ленински районера 88 квартира йола чуIе цIенош (гIирсаш хьалху «Чечингсельстрой» треста СМУ-4).

Уж а дукха кхыйола а факташ дукхьа... хинналц, дIаьта а шерра-шера кердаоцлаш я уж, гIирсаш хьалдеча хана вайна йоцлаш йола халонаш дипахи тIа а уттаеш. Вывод ухх тайпара я — реальни план тIаена еза.

ХьатIадоагIача шера план оттаеча хана боккъонца хьажа деза вай подрядни балхашта аьохIача объемашкеи титульни списашкеи финансированепеи технически документацешеи гIирсаш мел Іаламдаьд, хIара объект хьалъяккхара ха реальни йий.

ГIишлошъерашпи заказчикаши, оборудовани кхыйола материально-технически ресурсаши доаттаераш кердача шера планага хьожача цхьатарра дакъ лапа, из ший ханнахьи дикеи кхочашъе декхарийла ба.

Из Iалаьмате доарIIаме балх чакхбоаккхача лапа бокка бехктекхам тIабуж заказчикий, гIишлошъечеи проектни организацей юкхьашарах партийни организацешта.

Кердача шера план кийчъяра мероприятешка къахьтта доккха дакъа лапа декхарийла я юкхьашара партийни организацеш. хIана аьлча ца къоастангра хьежжа хургда дIахо йоахча хана гIирсаш хьалдеча тозаваш дахилга.

Р. ГОЙГОВ,
КПСС Нохч - ГIалгIай обкома гIишлошъяра отдела заведующи.

Н. САЛТАХАНОВ,
КПСС обкома гIишлошъяра отдела инструктор.

МОСКВА. «Польски Халкъа Республика 25 шу» яха юбилейни промышленни выставка.

СУРТА ТIА: Келецарча заводе арахецаш йолча мотоциклата хьожаш ба выставке баьхкараш.

В. Будана сурт,
ТАСС фотохроника.

Наьха хьашташ кхоачашдеш

Товарни продукци арахецарех продукцена реализаци ярей мах бетта задани тIехкхоачашъьвй Грозненски маьхк еча комбинате болхлоша. ДIадахача шера хьалхарча ах шерачул 500 тонн дукхагIа арахийцай комбината коллективо ухх шера маьхка - булочни изделеш, хIаьта шифельни изделеш 80 тонн дукхагIа я, Къахьегама оасарле лакхъяра план 101,5 процент кхоачашъьвй.

Ленински къахьегама вахте оттача комбината цехашта юкъе хьалха хатт В. Т. Овчарук керте латта булкашгаш еча цеха коллектив А. С. Сороченкос кулгалдеча маьхк еча цеха болхлойи. Цар къахьегама толамаш кхыча цехий коллективайчарал лакхагIа да.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ХЬОВЗАМ ЦА ХУЛАШ БИСАР

Самардийнахь муть бахьаш йоагIа № 3438 йола поезд хьачухкоачаш латтар Аргун яхача станце. Из поезд лехкаш вар Грозненски локомотивни депо тепловоза машинист В. Беляки, машиниста гIонча Х. Надж.

Станце хьачухкоачаш латтача хана бIаргайра царна ца йоагIача оагIорахьа дIалеста стрелка. ШолагIча наькъа тIа латта вагон йола стрелка кхоалагIча наькъа тIа латтар.

Локомотивни бригада дикка земоракхаш хьежар хиннар фу. Стрелкана юхе гIолла поезд тIехйоалаш заттаи машиниста а цун гIончана а бIаргабайра шоаш болхача наькъ тIа латта маневрови тепловоз. Экстренни тормоз тохар бахьан долаш поезд сопае вIашIтIехьдаьлар цар тепловоза тIа дIатIаккхачалехьа. Митта уж финда хилараха зварш ца хулаш йисар. Грозненски машинанькъа отделене кулгалхоша баркал а оалаш ахчан преми делар локомотивни бригадана.

Машинист В. Беляп дикагIвола производственник ва депо. ХIара рейсах дукха доагор кходу во. Ах шера цнаьха совгIа цо дIа-юха бихьа муть итташ эзараш тоннаш я.

Московски ткачиха инициатива эггара хьалха дено хьаллаьчар из ва. В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди тIакхачалехьа 111 тонн дизельни доагор кходе социалистически декхараш тIайийцад во. Цун чотах Грознера Махачкала 12 беза муть тIабоьла поезд йига я дахрIад.

Г. АНОХОВ.

КЕРДА МЕХКДАЬТТА ПРОВОД

КИРИШИ (Ленинградски область), 1 июль. (ТАСС). Трубопроводе гIолла Ярославлера Кириша вкачад хьаллара мехкдаьтта. Кердача мехкдаьтта трасса мукъайоахаргьа хIанзалца маркинавькъоша гIолла вай мехкарна Къилбаседа-Малхбузен боккхагIйолча мехкдаьтта чакхдоачача заводе бедал дIакхухьаш хинна машинаькъа цистернаш.

ХIанз Кириши завода резервуаращка Iоаш латт ухх деношка чакхйоакхаргIола бедал.

ТАХАН 25 ШУ ДУЗ МИНСК ФАШИСТСКИ ГІАЬРАХОЕХ МУКЪАЯЬККХА

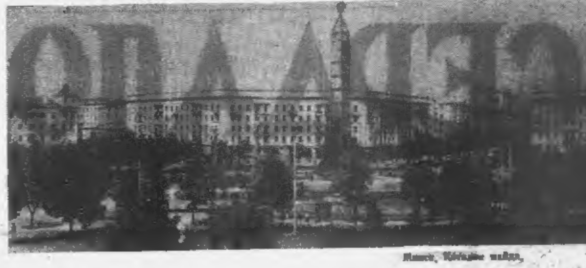

Минск. Кийсаме майда. ТАСС фотохроника.

ЮХАМЕТТАОТТАЯЬ МИНСК

Сийлахь-боккха Даймехка тIом болча хана советски бIуно тIехдина дIайоалаш Белоруссий операци гIорбаьяна болх «минский ей» а бець фашистски гIаьрахоех Белорусски ССР мукъа а йоаккхаш чакхъяьлар.—

1944 шера 3 июле Минске дIачуьлар баьлагIча гвардейски танкови бригада танкаш. Цу легендарни машинех цаI пьедестала тIа яьккха города юкъе латт. ХIаьта Минска юкхе гонна юкъебурзабаь фашистски бIу хIалакбаьча моттиге тIема сийлен хинза гув багIа бахкье боагаш вIашка йовргбоша цIа а йолаш.

Къахьегамхой депутатий Минскии городской Совета исполкома председателах КОВАЛЕВ Михаила АПН корреспондента дийцар:

— Минск юнцача хана кастаста оал пунах «город-феникс», «вокъара юкъера юха дийнъяр», «советски тамаш» аьле. Из — хIанз да. ХIаьта советски бIун партизански отрядаш 1944 шера 3 июле чуи доалои тIа миьнача хана чухйирнача гIирсий гувнаши оакъара юкъера гIетта кIурн махкаш дапар цига. Доаол дехьарча пресса тIа «шайхий» хьабараш дувца баьлар: минск юхаметтаоттаяра бIаьш шераш эзарда».

Бакъда, моллагIча социалистически боашача мехка гIирсаш нийта чIоагIа дохадича, материальни ресурсаши къахьегама ресурсаши йийча бIаьххача хана юха сопаргдар производительни ницаш дегIадоагIилга, дукхача итташ шерашка тоа ца еш гоергьар город. Цхьабакъда, Минск цхьа шарь доттагIалое сийрда хьовне — коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккха цхьа уйла дагахьа хиларои вIашагIтехача вежарашха долча халкъий социалистически дезале ялар из.

Мукъа ио ... я, вай Дахкен массе инженер хадданза Мински чухха болдеалар ювелонаш: илат — Украинера, медикаменташ, автомобилаш, трактораш, станокаш, барзакьаш, кого гIирс — Российски Федерацера, сом, цемент — Таджикистанера, кIадаши бомбки — Узбекистанера. ХIара республика шийна могар кхуьлийтар: гIишлой материалаш, техника, продовольства. Мехка тайп-тайпарча городашкара бIаьшп специалисташ баьхкар Минске.

Мукъаяьккхачул тIехьагIа къахьегамхой депутатий Мински городской Совета эггара хьалхара сесси хилар 1944 шера 4 сентябре. Цо соцаи бир: боккхагIа болча граждапех хIара сaг гIирсаш юхаметтаоттадара балхаш дешл 30 сахьат дакха декхарийла ва, студенташи лакхерча классашкара дешархой — 15 сахьат. Бахача наха цхьатарра хьаллаьцар шоай декхараш.

Къахьегамхой патриотически хьинар, вежарашха долча халкъий новкъостал сов доккха хиларах, керда, 1945 шу дIадолададалехьа городе юхаметтаоттаьйна болх беш 21 предприяти яр, цу даькъе станокаш ю ши завод, автомобилаштех вагонаштен ремонташ ю заводаш, дулха комбинат, маькх ю завод, кондитерски фабрика, кымираш а йолаш.

Мукъаяьккхара парадера йоалламехьа а, автомобильни завод хьалхе лаьрхIа хиннача Красни Урочище ахар картивански фирмаш, Белазь, дагарши, кельмаш бе ехкар халкъа чIир лехараша, трактораш тIа, автомобилаш тIа, кранаш тIа хайшар. Хьалха а нийкха аргда аз: 1947 шерахьа а арахийнар «МАЗ-205» яха эггара хьалхара пхи самосвал. ХIаьта гаьна йоацаш, хьоагIа тракторни завода цехаш хьалхе йолайно. 1948 шера арахьяр хIанз дерригача дуненна йовзаш йола «Беларусь» яхача маркахе йола трактор. Цу хана дема 700 эзар ух тайпа бащхадика машинаш арахийнар трактораш ераша.

Дукха ха йоацаш Минско белгалдаьккхар ший 900 шу дизар. Цхьабакъда, ухх тIехьарча 25 шера, на дарол аьлча, керда, кIалзарчарех йола город хьахинай: готтача улицашкенто моттел шерра сийрда проспекташи майдаш, къеча пIалгашта моттел — паргIата, массаолча хIаманиа кийчлаш дукккааза вIашIтIардаь цIенош, еррига город тоба-кхе дуун паркаш, ..., из ду аллеяш я.

ТIом дIабаьнначул тIехьагIарча шерашка юхаметтаоттаяьча цхьа бIаьш тIехьа предприятел совгIа кхы я хьалъяьй керда 43 йоккха предприяти, масала, автомобильни тракторни заводаш, автоматически линей, подшипников, электро-вычислительни машинашъе, мотоцикловеи велосипедаши ю, моторий ду заводаш, камвольни бутуха маша бух, цIенош ду комбинаташ, дукха кымараш. Хьахинйкад промышленноста керда доакъош: станокаш ер, электроника, химически, трактораш автомобильни ер, сахьташ дер, фармацевтически, радиотехнически, приборaш ю. Мински марка тIаьалгта хIамаш мио доазол дехьарча 50 мехко. ЧIоагIа дика йотееш я «Беларусь» яха трактораш, автомобилаш МАЗ, телевизораш «Горизонт», «Неман», микрорадиотранзистораш, оатхьаш гIагIоллара ... йоаххлакха хьохкен станокаш, «Луч» яха цхьарсал доакьеду сахьташ. Промышленни производства объем тIом хьалехьарча 1940 шерача ... 29-аза дохькьяний. 1968 шера 2,5 миллиард сома мехьа продукция реализаци йир предприятеша.

Минскр предприятеш ухх тIехьарча хана хьаьчачаех. ... технапа ... цоорданально - расточни станокаш, алмазни инструмент, электронно-вычислительни техника чуоттеш. Цар 1357 поточни автоматически линия я.

Экономикера тха толамаш хьалха латтача Iилмаш эггара тIехьагIа кхаргIдамийрий лерда тIа доах. ТIом хьалехьа диирача 30 Iилмай учреждени моттел хIанз болх беш 108 я. 13 эзар Iилман болхлочо, цу даькъе 246 Iилман доктораи 2895 Iилман кандидатои болх я беш. ХIара шера цу кадрашта Іотабаттлу 13 лакхера дешара заведени йистехьа баьлха талант арази. Цу вузашка дена вагIа 75 эзар совгIа саг.

Со се специальностегIа инженер-гIишлошъер ва, цудухьа вай сихача темпашца дIаIаьма везаш ... хезайу, ... дIа херп ца лаьча, кастхаста доккхал дене гIадвахин хул со селлара пера гIа боахаш вай дIахьаллашкахьа укаш хиларах. ЧуIе цIенош тIом хьалехьа хиннарашие ... совгIа дукхагIа хинад. 1940 шера 4 квадратни метр мара ца кхоачаш хиннача метте хIанз хIара сага 7 квадратни метр чуIе моттиг кхоач. ХIора денна кердача квартирай дIоагIаш ба доза 15 везала. ТIом дIабаьнначул тIехьагIа хенз чуIе цIенош 5,8 миллион квадратни метр дукхагIа хинад.

Город - беш е лаьрхIад наха Минсках. Гаьнаш дIаегIача моттигех 11,5 квадратни метр кхоач хIара граждапина, хIаьта массеча шу даьлначул тIехьагIа из цифра шоазза лакхагIа хургья, ДIайогIаш латт керда паркаш, скверкаш, бульвараш, аллеяш.

Сага йоакхо ер — къахьегамхой депутатий городской Совета гIулакхех эггара керттердара Оаха чIоагIа тоалой халкъа здравоохранени, 800 эзар сага гIулакх деш 5.800 лори юкъерча медицински персонал 8.800 сага ба, 17 больницеи клиникеи, 64 поликлинике, 200 лорий фельдшерски пункте ду медицински новкъостала.

Сийлахь - боккхача Даймехка тIом тIа Минска къахьегамхой немецко - фашистски гIаьрахоех майрен турпалех латарал, ... партизански къовсам лоаттабарех, город юхаметтаоттаеча я цул хала болхаи культурей дегIайоалаяча а толаман дихарах СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа Ленина орден еннай город Минска.

ХIаьта са, города исполкома председатель се хиларах таррa, советски социалистически республикай берригача къахьегамхошка я къаьстта вай доккхагIа болча вешийга эсий хилкъага я ала безам ба:

— Боккхал хилда хоона, ... дарах, ... вай веай эггара дезагIа дола хIамаш — доттагIал, машар.

(АПН).

ДОЛЛАЧА ХІАМАН КХОМБЕ

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача ден сийна тIайийна социалистически декхараш толамица кхочашду ленински къахьегама вахте латтача советски наха. Болхлой, инженерно - технически болхлой къахьегамеи политически хьинар айдена къахьегаш хиларах башха-дика патриотически гIулакхаш кавагIдувь производства эффективность лакхъяра тIазеразаль йолча цхьайолча коллективаша, къаьст - къаьстача производстве хьалха латтараш.

Цу дикача патриотически гIулакхашта юкъе къаьстта доарIIаме гIулакх да московски Фрунзе цIерагIча фабрика ткачиха М. С. Иваникова дIадолаьдар. Цо тIаьхийнай 1970-ча шера 22-ча апреле В. И. Ленин вахь бIаь шу дузача дийнахь арахеш йола еррига продукци дукха кхоаьча беалах хьe торе хургIолаш кхомбара къовсам лоаттабара. Халкъа боахама дерригача доакъошка вахьа хинна хьаллаьцад из башха-дика гIулакх.

ХIанад материалаш, бедал, доагор, электроэнерги кхоар иштта чIоагIа доарIIаме? Цун керттера бахьан да промышленноста дукхагIолча доакъошка царга дIадодар сов лакха хилар. Масала, мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте продукцега дерригa дIадоахах 75 процент совгIа дар бедалга доза. машинаш ечeи металлообработка ечeи дIадолаь 60 процент гаргта да, хIаьта кхачан промышленносте 80 процент совгIа да беталга доха. Нохч-ГIалгIай республике хIара дийнахь чакхдоаха мехкдаьтта, метталл иитта эзараш тоннаш а, хIаьта ниттa дукха а дIайоххийта цемент, кирпичаш, хьу, кхыйола материалаш я, цулухьа цхьа процент кхоьь а материалаш кхойиха бокха пайда хургба нахча хьалхкена.

Белгалдаккха дезаш да промышленносте материальни затраташ цхьа процент кIезигйича мехкарча къаьнан вехой маI-ах миллиард сом лакхлургa.

Вай мехка чакхйоаккхаш латтача-кердача реформа дIадех предприяте болх беча хана пун болх кертерча показателашка хьежжа бар. Цу показателех дархIа беза найлех производства рентабельности.

Пайда ларрхIаш ... дувзаденна лакхлу пайда лара йолча продукцега дIадола дьахоьлача показателий - доархIам. Цудухьа арахецача продукцега дIабоза мах лоэбара, хIамаш кхомбара лоаттабу къовсам хIаназарча хьалашка чIоагIа доарIIаме ба. Партийни организацеш, еррига общественноста, боахама кулгалхоша дукхагIа оарагIа баха беза бедахлой кхомбара доаттабеча къовсама, тахка ера арахецача продукцега дIабоза мах лохберсIода керда резерваш.

Нохч ГIалгIайчен халкъа боахама доакъошка экономи ерга, резерваш гучаяхарга хьежаш латта ер бхоалагIа шу да. Совкхе промышленноста, гIишлошъечеи транспортни организацей, юртбоахама 40 эзар гаргта болхло хилар цу хьиiнае дакъа лоацаш. Шера цар кийчййр 12270 рационализаторски предложени. хIаьта производствана юкъейихьаь 7 эзар рационализаторски предложени. Уж тIаерзаль яр материальни ресурсаш, ахчан средствах дикагIа пайда эцара, арахецача продукцега дIабоза мах лохбара. къахьегама оасарлей арахецача продукце дикали лакхъяра. Из бахьан долаш пхаьнах лаьхIачуа совгIа кхоаир 1783 тонн метала, 48 миллион совгIа киловатт-сахьат электроэнерги, 23 эзар тонн мехкдаьттен мехкдаьтта продукташ. Производства юкъейихьача предложенеша беррига баь пайда 8 миллион сом гаргта бар.

Кхоьлча материалех арахийца тайп-тайпара продукци 237 эзар сома мехьа яр. Пятилетка ухх шедигача шин шера а дIахо хьоргIолаш ва хьамар. «ХIараш на экономия яра план» яхача доашах дьорка социалистически нах ди тIехьа шердунн латт. Вай республикерча промышленни предприятешта юкъе эггара хьалха московски ткачиха инициатива хьаллаьцнарех я Грозненски химически комбината коллектив. Шоаш тIайийнача социалистически декхараш тIа хиннадан дIаяздаьд 1970-ча шера 21-чен 22-чен апреле арахеца продукци кхоьлча бедаль чотах хенa.

Из инициатива лог ряза хинна хьаллаьцад республикерча предприятей коллективаша. Кхоьлча кIаьлех В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача дийнахьа 21 эзар бедий сом. 3500 бедий костюмаши хачени хьае социалистически декхараш тIайийцах Грозненски швейни - производственни объединено хIамаш тезаала. Грозненски кога гIирс беча фабрика закройчни штамповочни цехий коллективаша дахь... В.И. Ленина юбилей ... юкъебатача нитт бетта кхоачча материалах тIаьгIачаш шера 22-ча апреле 8 эзар шир кога гIирс арахеца.

Кхомбара тIехьа лоаттабеча къовсаме хьинуре дакъа лоцу машинаш еча заводий кхача промышленноста предприятей, транспортни гIишлошъечеи организацей коллективаша. ХIара балха моттиге я пайда ... йола резерваш. Керда резерваш гучаяхари тоале деш учет лелаьлга. ДикагIа лелае еза материальни ресурсаш, нормагIа йоагIача хьисапе мара дIадахийта йиш яц бедал, материалаш. Машинаш ечeи металл чакхдахачеи заводашка технологи аргальккха тоаль па хиларах, штамповка яр асала хилараз, кхыйола прогрессивни процессаш производстваз юкъе ца кхахьарах дукха метала даа хьоькаш шолхий хьесапе дIакъестаи.

Дукхача предприятеша кхоана совгIа дукха электрически йоахален энерги, доатар, хий, кхыйола материалаш йоаш. ГIишлой хьалъеча моттигашка кастаста ге йеш я ... Iоакха лотта бетон, ..., гIум, кирпичаш, кхыйола гIишлой материалаш. Дукха ... дIа ... хьаса хана а. Из бахьан ... мах ... дIабоза мах лохбалара лакхагIа хул.

Кхачан предприятешка, ... торговле бе-бахна йоаца ... арах дукха йох хинга ...

Экономи яра режим кийса доланйтара шерра пайда ... хайтара ... Масала, ГIоуненски машинанькъахошна ухх тайпара ... кийчдьй: «Машинист! хьалхь бIаь ... условни доагор кходиха хула ийда 2 сом 63 капики доагa». «Машинаньхо! хьахь ... сахьата поезд ... бригада ... хьаттача машинаньхьа отделенена хула ве 5 сом 61 капики доагa, иштта кхa дI. Цу ... тIахьех ... торонаш сарнагIа яхара.

Арахецача продукцега дIабоза мах дIадаш ... лакхагIа хул арахецача продукцена юкъа брак хилараи, хоха дика болаш гIишлой ... балхаш кхоачашдарах.

ДIадахача шера ца оашача харцахьа ... кхача республика промышленносте 578 эзар сом хилар. хIаьта арахеца продукци брак йолаш хиларах пачхьалкхена хинна зе ах миллион сонгIа сом да. Кхы дикагIа дац уж гIулакхаш ухх шера а. Дукхьала ухх шера хьаллаьача кварталe ца оашача харцахьа дIакхийта ахча 83 эзар сом да, хIаьта брак бахьан долаш хинна зе 140 эзар сом да.

Из ахча дIадахийта йиш йолаш яр пачхьалкхена хула пайда лоабара, пуниа цхьана дукхагIа хургдар поощрительни фондера ахча а.

Уж дакхе лайна кхоачашбоарраш да керттерча дакъе дукхача предприятей коллективай къахьегама оасарле дIабахача иза бетта лехьараш. Цул совгIа 40 гаргарча предприятешка арахецача продукцега дIадолар дIадахача шера ... бетта хинначул лакхагIа да.

Кхомбара тIехьа лоаттабеча къовсаме доарIIаме моттиг дIалоаш ха кIезигаргIа йоалра мехаш бахкаша. Вай республике хIанз а тIехьа предприятеш я цхьакха пайда ца ... оттутаи, сайнаш ха ... Совхоз «Терек» яхача мебельни-хьун хIаман еча фабрике беша ха 19 эзар сагдаь эзар. «Красный молот» заводе хIара боллхечо цу шера ... за 7 ... Уж ... кхы дукха а ... йоаш я. Прогулаш ... бахьан ... хьабоагIача ... 15—20 минут тIезгабусаш болхлой хьахар бахьан долаш а ... боахара ... уж дIаллараи дукха ха ... Уж ... чIоагIа ... къахьегама оасарле лакхъяра, арахецача продукцега дIабоза мах лохбара.

Кхомбараи экономи ярaи тIехьа лоаттабеча къовсаме цхьайолa доттагIаш мара дац вай ... Дахо болча хана а цу дакъе къовсам лоаттабе декхарийла я хIара партийни организаци, хIара производственник.

Н. ПРАВЕНЬКИЙ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома промышленно - транспортни отдела заведующи.

ЯЛАТАХ ЙИЗА МАШИНАШ ЯХКАРГА ХЬЕЖАШ БА...

Чуийцабар аьнна хьувкъам хилац пох амбара чу йатташ из беле, сап. Цудухьа ахархоел а саготагIа болаш ялат хьачуэцара-кийче еш ба укх деношка Назранерча мельзавода болхлой.

10 — 12 дийнахь ворхI эзар тонн кIан мукхн хьа а ийна, дийга, цIендаь, докъадаь дIаоттаде дезаш ба уж. Кхай тIара хьаденачул тIехьагIа кха Iодоассадаьча латташ ах сахьат ха ца якхийта дага ба уж. Ца торо пар йолаш а я.

Массехь шу хьалха доккха ков хьалдизе латтар уххаза кIан хьажкIаш цьалхакха кхеа ца беш. ХIанз дийнахь а бус а хьачуухача 150—200 машинах пхьанне а лаьтта Iодоассадац ялат, хIаьта баьнана из IеIоассаеш воллаш саг а гап. ЦIатIаотташе а ниа болча подъемнико пу чу бела фийг Iобожжалпа урагIа хьу ялатех етта машина. Кэара машина кхоачаш аралалохьа лаьтта кIала гIолла а лакхе гIолла а йолхача транспортерашца, турбана деррнгача цхаралех, вентиляторех чакх а даькхие «ДСП-32» ахача сушилка чу хьу ялат. Цигара склале.

Ший техника, оборудоване боахам хьахьох сога завода механика Заэбиев Абухара.

Ялатех етта йола машинаш яхкарга хьежаш латт тоаль 11 дIа-хьа ххула транспортер, вай кийца машинаш урагIахухьа 4 подъемник, цIеноп массел йола 5 бункер, ялатех машинаш йотташ йола «КПШ-3» яха автопогрузчикаш, кхыйола механизмаш. ХьалхагIа миттта техникапа зовед Iалашаьь йовцача ... балхаш да 100 совгIа сае вшар уххаза. ХIанз деррига балхаш 15 механизатора ду.

ЧIоагIа бехктокхаме хет механизаторашта хьатIайоагIа ялат чуэца ха. Хоф дарна ахархоша В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тIайца юбилейни декхараш мел бехктокхаме а доккхий а да. Цудухьа цхьа фийг ца бабеш, дикал ца йойташ пар кхедаь ялат хьачуэца кийчлуш ба уж. Пу гIулакха вIашагIъелла ремонтин бригада а заводе. Цо сиха бу из болх. Белгалбаьнна дика болх беш ба ну бригаде ремонтникаш Оздоев Iийсан Селимханов Жабраил. Цар кулгех чакхъьннай заводе дукхагIа йола механизмаш. Цоаш тоаьича транспортерашка пIаьхха а гIалат даьлийхьагI дхаш хьожаш боалхар уж аз сторт доакххача хана.

Механизаторашца яхье а баьпна складаш цIеньеш, кийчъеш ба элеватора болхлой а. Чура ялаташ дIа-хьа а даьхьийта, цIеньаь, кIираш теха дIаоттаьйй цар 6400 тонн ялат чудоаш йола складаш. Миттта дика бу болх плотника Джугутгиреев Хьазрита.

Кхьестта теркам тIабахийта кийчлу цу бехктокхамерча деношта завода лаборатори болхлой. Уж ба машинаш чакхъовлийта езараш, ялата дикал, вол, сорташ къестаде дезараш, совхозаштен мельзаводан юкъе нийса бокъо лелае езараш. Цар кара да цIаIар тIа очередех машиний мутI па латтийтар а.

60 сахьата лаьрхIача программах дойыад цар, миллиграммаш оза тараза нийсдаьд, цIендаьд, мел эша прибораш Iалашъьй.

Ялатех етта машинаш чухьехаш йола доккха лозунг хьалтехад мельзавода кое цIаIараш тIа.

М. ЗАНГИЕВ, автора сурт.

Итт шерал совгIа ва я Запорожски областной юртбоахама опытни станца воккхагIча Iилман болхлочо Иван Васильевич Бадулина босешкан бераштан лаьттана хулачь эрозецаь лоаттабеча къовсама способаш Iомаю. Опытни станца экспериментальни боахаме юкъ методаш шерра дIаьржай. Бадулин методагIа дукхача шерашка тIаюоле баьцаш дIайийнача босешка моша буц массехказа дукхагIа хул тояназа йолча дегIIшкарчуя, хIаьта лаьтте Iоашршаре процесс хьадде дIайоал.

СУРТА ТIА: юртбоахама Iилман кандидат И. В. Бадулин Волжски районерча «Днипро» яхача колхоза бригадир С. П. Литвине берашкарча босешка вдача тоаьча дегIIшшашка хьожаш ба.

ТАСС фотохроника.

РЕНТАБЕЛЬНОСТАГА БОДА НИКЪ

Грозненски района дукхагIа дола боахамаш шурий - баьнадарий лостам болаш да. Цу боахамаша лоаттаду Грозне къахьегамхошта дукхагIа дола баьцадараш, шура, фуаш, сом, кхыйола юртбоахама продукташ. Пятилетка кхаь шера пачхахьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара плайн дикка тIехкхачаньнай цар. Укх тIехкхьарча кхаь шера ерригаа юртбоахама продукташ йоахилга 135 процентага кхоачаш дегIадехад район. ХIаьта юртбоахама продукташ яхарга дIадахийтача хIара соммах хьачулар 2,1-за сонданьнад, къахьегама овсарле 32 процент лакхъенна. Белгалде дош тIа юртбоахама продукташ йоахилга алапел сихагIа дегIадоалабхилар. Цу гIулакхо шерра воспроизводстве яра аьтту ттулийт. Района боахамашка хIара денна лехау юртбоахама продукташ яхарга дIадалар, хIаьта производства рентабельности экономическа балха боарам лакху.

Дале а колхозийн совхозийн производственно-финансови балхама дукха кхоачамбоацараш да хIанза а: производство лакхьара резервах бизза найда эшап, боахам лелабара керттера метод хиннаш хIанз а боахама чурча расчетах. ХIаьта хош да боахама чура расчет боахама хIара подразделене производственни гIулакхашта кулгалдара, цар затраш лехьара, продукташ йоахилга совдаккхара, къахьегамцара безам совбаккхара мел лоархIаме ш.

Кхьча боахамашта хьоахаме хила йиш йолаш оттадьд боахама чурча расчетах пайда эцара гIулакх ПхьоалагIча мая кIерагIча колхозе. Из колхоз дукхача лоакъоеш латта боахам ба, хIаьта шурен фуаш дахара лостама тIа яьннай колхоз. Ялат, баьцадараш, сом лелабар гIоина да. 1965-ча шера дIабелабер колхоза специалисташ боахама чурча расчета элеменаш балха юкъе кхуила. Цудухьа хIанз кердача хьалашка боча балха итогаш е йиш а.

Юкъъаина шаьрра дIабоалар болх, дукха ца кхеташ моттигаш нийслора, дукхагIа бола специалистиш тешнар кердача гIулакхан. Пу гIулакха инициаторш бар колхоза председатель нов. Вьючный, керттера экономист пов. Ахтаев, керттера бухгалтер нов. Оскалков. Боахама чура расчет балха юкъе йоалаеш цхьанцадела хьокхамаш, формаш, лимитированни затраташ яра боарам эргабоалаш хувцар. Цхьабакъда цIакха а хувца па лущ бутар деррнгача гIулакхий чулоаца — беррига колхозникаш производственни пханаш кхочашьяра, продукцега дIабода мах лехбара, сарцагIбахар, хIаьта колхозхой инициатива производство тоаяран, цунна рационализаци яран тIаерзар. Цу метода чулоацан ба хIара производственни участка юртбоахама продукци яккхара, къахьегамен материальни лазанеш оттаяр. Боахама расчета подразделенех къахьегамхошта алапн далар пар производственни гIулакхашка хьежжа да.

ХIанз беррига специалисташ, колхозхой кхийтаб из гIулакх пайдане хиларах. Царна хов цоаш йоакха юртбоахама продукци дарегIа ме хул цоай алапи кхы а дукхагIа хургдолга.

Экономикана режим лоаттара, гIулакх доацаш боахама средстваш йов ца айтара производствана кулгалдара сарцагIбаьнаб колхозой. Дукха моттигаш нийслу колхозникашка цхьаьца йола расходаш кIезигьар, гIоина бела балхлой дIабахар, производственна процессаш тоаяр дезаш. Цудухьа, боахама расчет юкъейоалаьча укх кхаь шера дикка ниа беннаб колхозага, соньъьннай боахама хула доходаш, юртбоахама продукташ яхарга дIалодар лохденнад. Миттта хьувкъам лакхбаларах 1965-ча шерарчул 36 процент дукхагIа чудахь ялат, шура — тхъеста процент, сом—70 процент, и. кх. дI. ХIара гектара тIара чудахьа ялат 4 центнер тIакхийттад, хIара IаттагIара йоаккха шура 500 килограмм гаргтен, дулха кхоабача хIара бежана дийнаьи буси тIакхета дукх 200 граммага кхоачаш лакхденнад.

Боахама расчет балха юкъе йоалаьча укх кхаь шера колхозе дикка чухьалахьа даьннад юртбоахама продукци яккхарга дIалодар. Масала, ялата кулътурий центнерага бода мах пхьа сомн тхъо кепиги чухьалахьа баьннаб, хIаьта шурий центнерга бода мах — кхо сомн тхъо кепиги. Цу цифраш хьаьхьех продукци дукхагIа яккхараки хIаьта цунга дIабода мах лакхбаларахи производстве айлуш йолга. Дукхьала укх тIехкхьарча кхаь шера йоахкхача ерригача продукце объем 550 эзар сом алсамаьннай, хIаьта ахчанцара доходаш 600 эзар сом гаргга айеннай.

Ала догIа, экономика чIоагIъяларга хьежжа лакхлу колхое къахьегама овсарле, хIаьта цунга хьежжа тоалу колхозхой материальни хьал. Миттта, цхьан колхозхочо шера ийду алапн юкъера лаьрхIача 137 сом соньъннад укх кхаь шера, хIаьта цо баьча болхах беррига мах — 145 сом. Цу цифраша хьахьех производства темпаш алапн тIакхетара темпаел лакхагIа йолга.

Из да шерра воспроизводство яра эша керттера хьал.

ХIара шера, лакхлуш йоагIа колхоза рентабельность, колхоза хула цIена пайда. Миттта, кхо шу хьалхагIа колхоза хинна пайда 366 эзар сом бар, хIаьта рентабельность — 18,5 процент, дIадахача шера хинна цIена пайда 666 эзар сом ба, хIаьта рентабельность — 31,5 процент. Цох хов боахама расчетах бола пайда мел боккха ба.

Массехк дош ала догIа колхозхой материальни хьал тоадаларах а. Нагахьа санна 1965-ча шера хIара сага балла дерах луш хинна ахча кхо сомн 97 кепиги хиннадале, дIадахача шера из цифра дегь соммагел 71 кепигел кхоачаш лаьхьелар. ХIаьта лакхе хьувкъам кхебарах алапел совгIа дIадахача шера дешна ахча 1965-ча шера денна хинначул кхоъза гаргга дукхагIа хиннад. Цу гIулакхо дикка совбоаккх колхозхой къахьегамцара безам.

ХIара бетта уттаеча технимеча заланоша, хIаьта уж ...ьамара хьахийцача средствашца бригадий къахьегамхой уйла тIеразо продукци дукхагIа ... нийца дIабоол мах ... лохбара. Масала, боахама расчет юкъе а йоалаь болх беш балча ... подразделенех цхьайттане продукци яккхара дIадахача шера, хьакьоэмальча средствах 151 эзар сом кхоир. Из бахьан ... алапел совгIа 80 эзар сом ахча айцар цу подразделеней къахьегамхоша.

ТIехдика къахьегна тоаламе доах колхоза хоатIара селивзарал лелачеча шин бригада коллективаша. Царна кулгалдеш ба Кремнина Мария Семеновна, Заречная Александра Ивановна. Нов. Заречнае кулгалдеча дукхьал цхьан бригада укх шера пхе бетта 2032 фуь гулдаьд планах дегIерап 1702 мара доацаче, хIаьта тIаккхетийта дулх 262 центнер да — планал 202 центнер дукхагIа. Уж ерригa юртбоахама продукташ йоахача бригада кхоль средствапи итт эзар сом да, хIаьта цхьан эзар фуага дIабаха мах планал пи сомм 61 кепиги кIезигагIа ба. ХIара эзар фуь гулдарга дIабаха мах кхы а кIезигагIа ба нов. Кремникас кулгалдеча бригада — планал пхи сомм барайтта кепиги лохагIа.

Материальни средстваьта, къахьегама, продукци яккхара, учет лелаяра хIара бетта планировани яра торо хулийт хIара подразделеве финансови гIулакхаш бетт - бетта маьрра анализ лоттае. ХIаьта хIара бетта бригадай, фермай, кхьча производственни участкай балха итогаех дуьш цу участкий собранешка, белгалду кхоачамбоацарш, уж дIадахара пахькъаш лох, пайда эцна йола резерваш лох. Колхозан кулгалдечара колхозхой лоархIам лакхбе йиш ю къахьегамхой инициативен производствана централизовани кулгалдари вIаши дувзадь ца лелаеча. ХIаьта из хьал вай юьцача колхозе долаш да.

Цу колхоза практика хьахьоеш боахама чура расчет балха юкъе йоалайнча беррига боахама экономика лакхъенна ца IеIш, цун деррига доакъош а рентабельни хулилга.

Боахама чура расчет балха юкъе йоалаяра керттера ноакъостал да дене специалисташа, къахьегама, керттарча экономисттага. Кердача тайпара болх бара боакха аьттув кулийтарга боахамашта хула пайда моттаре дента совбаккха, В. И. Ленин ваь бIаь шу дизара толлашеш пахьлакхара тIайца декхараш дооа кхьачашла.

Н. РОГОВИНА,
Грозненски района юртбоахама производственни управлени керттера экономист.

БАЬЦАДААРАШ—ДУКХАГIА

Назранерча трикотажни фабрикера каналгаь дIахьежача баьцадарий кха да, цунна доал Iеш я «Назрановский» совхоза баьцадараш кхеду Костоев Суламбика авоне. Цу 20 гектар хулача лаьтта я нарсаш, помидораш, кабуц, миттта кхыдола баьцадараш. Латтара хьежача цаI сасара баьпа хьалт кораде гагIац чу кхай тIа. Цудухьа шаьра бIаргагу уж мугIараш гаьннара хьежача а.

Оасар деча йиша хьалха ше отт Суламбик, хий дуллача хена а бел бе а чола болх беш луж. Цудухьа эвона членаша а божие бу цоай болх. 1938 шера дена вь да баьцадараш кхедеш. Дикка йовз цунна цар хоцшаль, хов царна фу эш.

— Той дIа кабуца мугIарашка кийъ юкъе лаьтта суйсар доланоп ... кассе Iодилла ... мад. Кхопаш я уж хьайолаенна, — царна хоха молхаш яйта сене, — йохх цо производственни управлене агрономага нов. Душоева.

Миттта дика хьожаш ю Суламбик ший лаьтта дIадийнача баьцадарашта фу эш.

Нахьсаре цхьайолча моттигашка хIана мара хьалтIаьннаш нарсаш, хIаьта Суламбикачарна эза тоахаш латт. ХIара гектара тIара (6-я уж) 20 топп йолаш нарсаш ала лаьрхIа Суламбика ше вахача къоначи городерча къахьегамхошта.

Хьалха кхача кабуц чуэцаше я цу лаьтта дIаде «успех» яхача дикагIа йолча нарсий ги а даьхаш вера Суламбик Грознера. Нарсий цу хьувкъам кхебе уйла я пув укх шера. Цу нарсий килограммах 18,5 кепиг лу пачхахьалкхен организацешка дIачуэлча вокхфрех 3 мара ца лучи. Из а йийа да совхоза дукха йиза дIаде кассе Iодилла.

Дика коллектив вIашагIъеллай Суламбика ше шига болх беча 9—10 шера. Даим ший балха опыт дIайовзийт по, мугIарерча болхлошта, пудухьа цоай болх бовзаш а безаш а ба уж. Царех ба Суламбика дика новкъостий а хинна цунца дукхача хана дена къахьегаш хьабоагIа Леймоева Фадимаи, Дзейтов Юсап, Алиева Лиза, кхыбараш.

Оасара балхаш, кхыдола сагъа хIама до делача хана городера мукъа цах сарцагIа боах цар. Шийца кху е 5 — 6 сег волаш кхай тIа оагIаа цхьаккха а. Миттта нах сарцагI а баьхьа цIендир цар цоай кхи дукха ха йовцаш оасар чIоагIа дегIада доладеппача хана а.

ХIанз белаш бе а схиа поккхара мозий санна хьува уде баьцадарий кхай тIа хий декхаш. Юкъе гIолла Iоладача канала чура хьалехи цар хий. Из доалахьа хилар бахьан долаш цIакха тIехьа даккхан цар баьцадарашта дий дилдара балхаш. ХIаьта царна хий мел эш ховш ма хий.

М. КАРАЕВ.

ХАНО ДIАДЕХАЧА ХЬИСАПЕ...

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача юртбоахама артела членаша, беррига колхозхоша а санна, чIоагIа гIадбаха тIайийцар укх шера ноябре кхоалагIа ЕррнгСоюзни колхозхой съезд хьалл аьнна КПСС Центральни Комитето баь хоам шерра мацийта кепайоазон тIа араьккха КПСС ЦК комиссе оттадаьча колхоза кердача хьокхамеча Устава проекти.

Кердача Устава проекта тIа хьахьокхай вай мехка коммунизм хьалъеча ахархошка хьинаре дIкъа хацийтарах йола ленински идеш, хьахьехад, укх тIехкхьарча итташ шерашка советски юрта хинна доккхий социально-экономически хувцамаш.

Тха боахам дегIа миттта кхаь, экономика мел лакхъеннай, къахьегамхой культурни духовни боарам мел айбеннаб хов тIена тхоай колхозага хьежача. Тха колхоз — из дукхача доакъоех латта йоакха механизировани боахам ба. Оахаш долча итт эзар гектар лаьтта болх беш я 125 трактор, 28 комбайн, 65 автомобиль, дукха кхыйола юртбоахама техника. Шерра-шера лакхлу юртбоахама культурий хьувкъам, хьайбий продуктивность. Колхоза ерригa ахчан доход 1968 шера бит миллион сом хилар (1965 шера 1 млн. 990 эзар сом яр). Материальни торо дика я колхозхой: 1968 шера хIара денна колхозхочо юкъера лаьрхIача даькха алапн 4 сом 90 кепиги хилар. Цу 1968 шера культурно-бытовой гIулакхашка дIадахийта ахча 230 эзар сом дар. Из доаа хIама вIашIтIехьдаьннад партен правительствой юрташкарча къахьегамхой чIоагIа йоакхо еш хилар бахьан долаш.

Кердача Устава проекто чулоаи колхоза вахарен гIулакхийн ерригa вагIош, юртбоахама производство дIахо дегIаккхулара, колхозхой вахара боарам кхы а дакхбара пахькъаш белгаладу.

Устав тIаецаро йиш хулийтарья колхоза боахаме законность кхы а дукхагIа чIоагIъе, колхозхошка дисциплина дикагIа делайита.

Колхоза вахара кертторча законна низ болаш да хьокхаме юртбоахама артела Устав колхоза членашта санна, миттта колхозаца гIулакх тоссадана йолча ерригача организацештее нахаи а.

Пунна цхьана Устава проектах лаьпа цхьадела хIамаш дуьпа бе...

КОЛХОЗА УСТАВ ДА ДУВЦАР

...лаж бар ца, 13-ча статья тIа йоах, колхоза имущество толхаярах е йоаярах колхоза правлене бокъо я бетта доагIача алапех кхоалагIа дакъа соцаде, хIаьта цул совгIа дар — халкъа судага гIолла хьалакха. Цунна со рьхз ва, вагахьа санна па ховш из гIалат даьнарашкара доаккхаш ца дале. Цхьабакъда, дигара юхаккхача, бизза мах хьабаккха боагIар аьнна хет сона.

Проекто могаду бригаде, ферме совет хоржилга. Могаль па а Iеш, бригаде шера цкъажа хоржаш йола совет вIашагIйоллилга тIаложаде дезаш дар. Цо торо хулийтарьх шера производстве деча балхашта шийна бакъахьа хеттача тайпара кулгаде. Миттта, бригада ший гIулакх да а ма дий из-м. Укх массехк шера тха советаша хьахьехад шоаш пайдана хилар.

Проекта тIа язяьд, колхоза правлени, председатель, ревизионни комисси гучахьа е къайлагIа кхаж а тоссаш, колхозхой юкъарча собране оттадаьча тайпара, хорж яьнна. Устава тIа дIаяздай нийсагIа хурга: къайлагIа кхаж а тоссаш хорж колхоза правлени, председатель, ревизионни комисси, хIана аьлча кулгаш айдарца гучахьа кхаж тоссаш хилча, цхьаццадолча бахьанех, шоашта летар долча бесса па дувца тарлу колхозхошна.

ДIахо. Устава проекта тIа ледандаларе бакъахьа хургвар: нагахьа санна колхоз мара кхы тайпа организаци йоалача мортарча моттиге саг вахаш а колхозагара йоалача гIойленах пув членашта нийсса пайда эцаш а вале, пу колхозе болх бе декхарийла из из, мича бу — колхоза правлене бокъо я цунгара приусадебни участок дIаякха, доахан колхоза дахьIенашка ца доажадайта. Бакъдар аьлча, хьетадем из хий, специалисташта, хьехархошта, медицински болхлошта доагIаш из ца хилар.

ДЕНИСОВ,
Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза партийна секретарь.

Хьайбаша диза доаккхарьда Iа

Урус-Мартана района «Горец» совхоза шолагIча отделене 220 гектара тIа йийна дукхача шерашка тIаювла баьпаш я. 50 гектара тIара буц, моша йолча хана хьайбашта кийчр. Йиса 170 гектар хьецхай. Дика тIаьннаар буц. ХIара гектара тIара 25 центнер я йоаккхаш 4500 центнер йол ГIалашъяй совхоза хьайбашта. Из планах Iалашъе езачь оьлах 50 процент я.

ХIанз Iалашъяь йол пхьаре хьекха бул мара яц. ХIаьта кхы а шоаза хьокхарча из. Цу гIулакхо торо - хулийтаргья гIожа доаккхар Iалашдара ялн тIехкхоачашъе.

Йол кийчъеча дика къахьет механизатораша Чалаев Iалаудина, Сеобиев Яуса, Исмаилов Усама, кхыбараша.

М. ХАМАТХАНОВ.

ЦА ДОЙТАШ ЧУЭЦА ЯЛАТ

Гурахь дийна ялаташ чуэцара балхаш пхьатарра дIадолалуш за хIанз республика деррига кхашка. ДеррагIа доладеннад ялат комбайнашкара складашкел ялат дIачуийлача нункташкел. ХIаьта пу ялата конвейерага «брак» йоацаш ялат ца дойташ болх байтара сешка хинна кхоачамбоацараш дагалоха а ялаташ чуэца доладеннача юххье дена уж дIадоахаргдоаш хIаьнсе сарцагIдевла а деза.

1968 шера ялаташ чуэцача хапа уж лорадара даькъе хинна кхоачамбоацараш сенах латтар аьлча, уж латтар, кхашка кхееш йолча продукце учет во лелаярах, кхашка е хьатташка дика ялат во лорадарах, кхашкара деагIача ялаташта документаш харцахьа уттадарах.

Масала, Гудермесски района «Дружба» яхача колхое комбайнашкара хьатта дIакхухьа ялат вIалла кахьат е доацаш кийхьа моттигаш я.

«Назрановский» совхозе центральни хьатта хьакхухье ялат кхай тIа оттадьча дIа-юза дикхьача тараза тIа озаш хиннадац, хIаьта из бахьан долаш хьакхухийтача ялатийна кхдем хиннаш кахьаташ тIа ялата досол хетаргахьа уттадем хиннад.

Цхьайолча колхозашкен совхозашкен моттигаш хиннай строги отчетноста бIашкаш лоархIаш йолча товаро - транспортни накладнойн учет во лелаеш, уж харцахьа язьеш.

«Назрановский» совхоза центральни хьатта заведующегара учете йоацаш, совхоза печати штампи тIа а латташ 8 экземпляр накладнойш кораьй ялат цоай хьаштадолчахьа дIакхахьийта йиш хиллачь.

Ачхой - Мартана района Первомайскийн «Овощевод» яхача совхозашка моттигаш хиннай дIадикхьа цоферашка дIатедиш дола ялат накладной воне тIен весовой журнала тIен царга кулгаш а да яздайташ дIатийна.

Тоадаьчул тIехьагIа хьан тоадаь аьнна IотIа я оздаза дола товаро-транспортни накладнойшца кIахьийтад ялат «40 лет Октября», «Шалинский» яхача совхозашка. Урус-Мартана района «Горец» яхача совхозе пув кулгалхойн бухгалтерски аппаратех вагIонгахьара тIахьожам ца хилар бахьан долаш харцахьа болх баьб балха ара ца йолаш висача тока заведующе Эдельмежидова дIанигача кIаьнка хьийлача ялатийна документаш язеча хана.

Цхьадолча боахамашка кегадь леладаьд хьатташкара весовой журналаш, парех цхьадараш теганза хиннад, хьаттара ялат дакхьа йоагIа яьеса машинаш эзача пар дозал хьахьокхаш хиннадац цар тIа.

Ачхой-Мартана района совхозашка ялаташ чуэца доладеннача юккье дена харцахьара практика оттай хьаттий заведующешна отделене хьатIаденачен дIалахьийтачен ялата хьакъехьа хIара денна бухгалтерена отчеташ ца а телаш.

Хьатта эза ялат ялаташ дIачуийлача пункташка дIадахьийтача эзача доал цхьатарра доацаш а моттигаш хиннай.

Масала, Назарен района «Экажевский» совхозера ялат кийца мелькомбинате яхийтача 31 автомашинах 13 машина яхийтай 50 а кхы дукхагIа а килограмм ялат тIадоацшаньехьа совнагIа а ладаь.

ДIакхухьача хана дукха ялат доалаь Гудермесски района Куйбышева цIерагIчен «Дружба» яхачен, Ножай-Юрта района Жданова цIерагIча колхозашка, МалгIобика района «Ингушский» совхозе, цхьайолча кхыча совхозаш- [illegible]

Миттта моттигаш йоллашехьа а боахаший кулгалхошна де доагIар дацаш уж кхоачамбоацараш хьахулийташ дола бахьанаш цоай хаиначьа хьагучадахараш дIадахараш. Бухгалтерски аппарато цоай хаиначьа юкъметтачарча документашта анализ хьаш, кхетам дIачуийлача пунктий доменашка пийса хий хьийнахь.

Цаоачие хана ялат лорадара лоаттабу тIахьожам лелбара вовкъостал хьаь ялат дIаувзача балх бам лелача дукхагIа йолча автомашинаш тIа «уборочная» яхача трафареташ белгале ца яре а, цудухьа аьттув боалаш хиннаб пар цоай яха евача наьнъа тIара йоала.

Совхозийн колхозийн кулгалхой вагIонгахьара материально-бехктокхамеча наьха, цу дакъе ялат е кхыйола юртбоахама продукци дIаувзаш болча шоферий а гIулакхашта йоагIаш бола тIахьожам ца хиларах ялата учет лелачеча нийсденнача цу деррига кхоачамбоацарашка торо хилийтай тешаме боацача нахага ялат лечкъадайта.

Ялат а кхашкара кхыйола продукци а лечкъаьь гучабьннарашта судий приговорегIа боггIам бола беки баьб.

Цхьабакъда, бехктокхаме цоай кхашкара, хьаттара е складера ялаташ лечкъадараш вов ца Iеш, из нийса граждана а.

ХIаьта цу дешашка цхьаккха тайпа шеко хила йиш йолаш дац. Ялаташ чуэца доладеннача, ялат цоай доалахьа ца хилар долача хIамаша хьахьоккхача хана (документаш ца хилар, ялат сом дарегIча мьххаь дехкар, сом дукха хилар, кхы тайпа бахьанаш) частни нахагара ялат цар эулаш да, хIаьта из бахьан долаш набахта якхад 5 шу суд я ю. ЗоканагIа доацаш нийна ялат а кхыйола продукци а хьаккха йоагIа из эцаш хийнар юхаметта а цIе оттадеш.

Миттта бехктокхаме ю йоагIа жулика лечкъадаьр дIаоттаде моттиг, дIадахьа транспорт ошна е эулам карам къайладахьа кхы тайпе новкъостал даь бола граждана а.

Совхкара гIалааш шера ца ... халийтарал укх шера чуэца ялат ца дойтарал доккха дакъа кхоач боахамий кулгалхошка, счетно-бухгалтерски аппаратага.

ХIанзе а дена божьешка уйлае еза цар ялата учет лелаелга, из дIаозилга тIахкхьегагIалча наьха, нийса вIашгIехьдаза доза ялата учет яра документаш. Тоалла нийсъаьи хила еза ... дIакхухьачен лелаергIйола ерригa средстваш.

Уж декхарш лаза [redacted] дулургдац общественносо чIоагIа даьхьа лоацаш ца хула. ДукхагIа йолча хана ялат учет лелаейа, из дIахкхухьача е дIаоттадаь лоаттадеча нийслуш долча кхоачамбоацарашта оттара хьалха бIарг тIаетт къаьст-къаьстача граждани, общественноста.

Общественноста доацаш вала дакъа тайп-тайпарча формехьа хила йиш я. Масала, кхашка, хьатташка, складашка, дIаоьзача хана юртбоахама продукци лорадалга малагIча хьала тIа да хьовча районни бригадашка боаь бар.

Керда хьадаьнна ялат лоранелга Iалашдеча дика гIойчий хила йиш йолаш хила езаш я колхьа тIахьожама органаш, моцхьа дерах вIашагIкхийттаа халкъа дружинаш, новкъостий судаш, «комсомольски прожектора» отрядаш.

КПСС Центральни Комитетой СССР Министрий Советой къабеса сецам тIайийцаб «1969 шера ялат чуэцшена юртбоахама культураш кийчъелтен Iалашдара да дазарий хьакъехьа». Цу документо хьахьох партен правительствана юртарча къахьегамхой, сихен ца дойтами ялаташ чуэцара, тешамеча моттигашка уж дIаоттадара йоалхо еш хилар.

А. МОРОЗОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР прокурора заместитель.

Сага унахцІечо лорайр цІоай керттера декхар долгӀ кхета а йаш хІара унахочо цІенкаштта терко ю грозненски городской № 8 йолча больницарча лорашъ. ЦІьеннаа унахо керттІа тІахьожам боьцаш витац цар.

Сурта тІе: цамгаш долча берге хьожаш ба лораш (аьрдехьара аьттехьа) З. В. Сухомлинова, Л. М. Бутейкина, А. А. Кондрашина, К. П. Крупская.

Д. ВАСИЛЬЕВА сурт.

ЛЕПТОСПИРОЗ

Лептоспироз — из лептоспир яхаш цІи йолча микробаша хьоадеш дола инфекционни хала лазар да. Лептоспираш ебаераш дукхахча тайпара грызунаш (дехкий хьисапера садоахка хІамаш) я. Коа тІарча хьайбнех эггара дукхагІа цамогаш хул доахан, хьакхарч, жІалеш. Садоахкача хІаманкара коа тІарча хьайбашта хьадоал из лазар тІунал дукхаеаш йола садоахка хІамаш тІакхача йиш йолча гуччахьа латтача Іам чурча хига гІолла а цар бІехдаьча доакъарга гІолла а. Коа тІарча хьайбашта шоайла дІа-юха доал из лазар дажа дахача хана доахкна хий мелаш бІехдаьча хига гІолла, лазар долча хьайбо бат кьийкхача доакъарга в чуссадаь кхолбача хана Іотийнача кхега а гІолла. Лазар долча хьайбай кер чура лептоспираш араух чишаца, цудухьа хица, лаьттонца, кхачан продукташца дІао йиш йолаш я. Тешача хин Іаманика яхаш 30 ди доакхе лептоспирашъ, кхы а йІаьлагІа ха йоакхе цар тІунача лаьтта опыт еча хана 193 денга кхаччалца. Цамогаш долча хьайбан дулхацара гучаьлнний лептоспираш из дийна дии бийсек далалехьа шурийцара кхо дии кхо бийсея далалехьа.

Лазар сагига хьадала тарлу хига, кхачан продукташка гІолла, цамогаш долча хьайбашта гІулакх деча, уж доалеча, дулх цхьалхадоаккхача, кхох кхехьараш еча хана.

Вай городе къаьстта боккхача лоархІаме ба инфекци хига гІолла дІа-юха душ бола никъ. Укх тІехьарча хана массехк моттиг нийсьенкай Алханчуртски канала чу лийчача наха лептоспироз яха лазар хинна.

Лептоспираш сага организма чу кхоач лазар хьекхадепнача цІеккага, шаьрача морлашка, бІаргашка, багенга, дера шоргий наькъашка гІолла.

Лазар гуча из доалаш йоакхха ха цкъаза юкъера лаьрхІача 7—

Лора хьехам

13 дийнахьа йІаьхлуш хул. Шаьхха а хана я кхет лазар. Температура 39—40 градусага кхачаш дахлу, шелик тІаух, кертага, пхьилашка, къьастта в пистара пхьидашка лазар ул. Каст-каста кер чу а лазар хул, дог керчаду, Іеттаду. Лептоспирозах цкъаза желтуха хул, цІекая морлаштен юкье цІий чудоесса тарлу.

ДегІацара йІеахал лакха йолаш 5—7 ди доаккхаш хул. Пхьацпайолча хана дикагІа хинна ши кІира гаргга лаьиначул тІехьагІа лорш юха тІайоагІаш моттиган хиннай.

Лептоспироз яха лазар кхийтача бІаргешта осложнени хила тарлу — бІаргаса эшадеши чеж Іолегадеши.

Юхханцара лазара белгалонаш шийна туча на аьлликге а, лора тІайаханза варгвац саг. Лептоспироза дарба больнице ду, цудухьа цоаш стационаре хьежадеш хилча, цига Іобувша ца тутгаш Іе мегаргбац унахой.

Лептоспироз ца даржийтара бе беза керттера болх: хьайбаш лелаеча бедахамашкарен хина йисте гІолларен садоахка хІамаш дІаяхар; дукхха нах лучаш долча хи Іаманика доахана хий ца меладира царна юхе гІолла доахан ца доажадар а; хьайбаш кхоаба фермаин нахьа цоай бедахамши дикача санитарни хьал тІа леладар; лептоспироза духьала хьайбашта махкий деттар.

Лептоспироз доаллаш дика тарлуча Іамашка, доахана хий мелача моттигашка, царна эгІа вагІарахьа, лучча мегаргдац. Садоахка хІамаш тІакхоечаргІоаначе йоадае еза хнии кхачан продуктайи занасаш. Гуччахьарча Іамашкара хий кІеж а ккхийта мара мала мегаргдац.

Цамогаш долча хьайбашта гІулакх деча хана кулгахйоакхергаш йохха а тІоадал чуйоалийтаргІоаца иккаш тІамоха а еза, гІаьле озек хІама лаэн мегаргдац доахана гІулакх деча хана, болх бень лаьиначул тІехьагІа сапа а тохаш дила деза кулгаш.

Кулгах марцхилт мел лаьннача моттиге йод хьакха еза.

Вай городе гуччахьарча Іамашка каст-каста лучаш болча наха лептоспироз ца кхетийтар духьа мальхий детт, хІаьта из бахьан долаш лазар на кхеташ а дус.

Е. ПАНСЕЕВА,
Горсанэпидстанце санитарно-эпидемически отдела заведуюши.

ДИСЦИПЛИНА ЙОЛАШИ КЪАХЬЕГАМ БЕЗАШИ ХИЛА ІОМАБУ

Делкъа ха... Цхьанне лелхайна саьна, тІап аьнна йина дІаьвлер сигал гІолла лийнна моргаш. Гурчалийлхар ирен сейрден маьлха дІеварашъ. Мара лакха эттача тІема оркестра цІаста тІа ловзаделха йолаялер уж.

ТІаккха шІаьхха йижар оркестра оаз. Юххьенна гІийла, цул тІехьага тІа-тІа чІоагІагІа тоІайора из иле...

Лагера доьла йистера" доагІар из. ШІаьхха оаз йохийташ, пхьатаррарча муамагІа доахар из «Сатурн» яхача тІема - спортивни лагера къоначча дамьа. МугІараш нийсдаь, пхьатарра тІа боахаш боагІар уж. Эзза тІаднйха бараьа, нийса лелаю маьженаш, дисциплина—из дерригга гуш дар кІаьнкий мугІарашкара. Эскаре гІулакх даь дика школа яьккха уж болаш сайна хеталора.

Порадни линейке нийслий дІаотт бераш.

Лагера начальникаша майора Месседоиа доклад ю 1-ча взводе командира, 48-ча школа дешархочо Глушенков Володяс. Эзза дегІа тІа дужаш тІаднйха барзкьа долаш, рапорт дала хоьи ва из кІаьнк.

— Новкъост майор, «Сатурн» яха тІема лагерь хьаьелларда дувзденна ший массаволча сегаш хьаккхьчай шоллагІа взвод. — Из доклад ер Нечипуренко Коляв. Раьва ва майор.

— Баркал хилда, — йоах из, кІаьнк, рапорт дениа аьлча.

Эскарерча гІулакхашка хьалача сов хар из дош. Цхьабакъда из из аьрча Іевалаккар хьахха хиниа фронтови сел тІах даьна, халдам доклад ярах.

Ншта хьа а йийла, болх дІаболабир «Сатурн» яхача тІема-спортивни лагеро.

ХІаьте кІезига хьахагІа кхьача тайпара дар гІулакхаш. Тахан нийсбенна лелача юнармейцаш кІезига хьовзамаш даьдац милице Ленински райотдела, хьехархошта, цІагІа.

Кхьметтел цу кІаьнкех дукхха бараш малийе отдела начальника Пантелеевна шийда в боввар юхь тІара.

Милицерча берий цІенопнкрл болхлой лоархІа на беш бисавул тІехьагІа, къамаьа де шиИ вахо везаш хулар.

Царех дукхха бараш-м сел хала а дацар. Кьамаьа доладеначул тІехьагІа тунидоалар из. Цхьаьа кхы де хІамн а доваш бисе хулар уж.

Дего къоабаллеш дола гІулакх лаха, моллагІча хІаманна кІаьнкеш тІаберзаьба, уж нийсача наькъ тІа баха лаьрхІар Ленински РОМВД.

Парте райкомен райисполкомен дагга а баьпна лаьрхІар, цу тайпарча бераштта къаьстта тІемаспортивни лагерь вІашагІйолха.

ХІаьз уххала кхаьчаб уж. Тайша тайпара, сов хьанаре бола нах, цхьа коллектива а из вІашагІтехаб. Цар форма, дисциплина нагІ я, цудухьа хеталу уж массала а цхьатара йолаш сайна.

Берашка йовршал хитта лагере баьхкар парте Ленински райкома секретарь Гаяжова, 19-ча партсъезда цІерагІча колхоза партийни организаце секретарь Ким, милице отдела начальник Пантелеев, цун заместитель Кузаев, дай.

Цу массане дика хьехамаш делар бераштта, вахарера шоай моттиг хьалаиа аьтгув белбе шун кхаш ловцаш даьхар.

Цул тІехьагІа спортивни ловзараш хилар. Бераша хьалхоккар шоаш футболах ловза, хІоахалла а лакхалла а кхувсалаш хоьга долга.

Дай - лоаной пхьа группа латт Исраилов Ахьмада, Ермашов Викторе, Зуев Николая цІераш тІаязьайча жилнена. тІера бІарг бакха ца могаш. Уж бераш санадаш геттара дика волаш, шоай лекхараш дишаш кхоачашвейт за.

Шоай хІаьнк дика мегаваш гІайнаха я Бесланг наиа а. 12 шу а даьнадаш цу хІаьнка, цхьабакъда, шийл доккхаІа зьгча берашта а хьехам телаш, доал деш ва из.

Дай раьза ба... Из-м кхетадера а да, Карара дапийтар юхаметтаоттадеага хиния Іин. Кхы а дукха хьаьвега дезарга МВД Ленински районе отдела лагера воспитателай а боьвоаца нийсоча новкъа а лахьа бераш дІадоладайтара. Цхьабакъда, из кхоачашда лаврхІа бе лагерь йоллараш.

А. ЧЕБУШЕВ.

ПХИЙТТА ШУ ДАЬННАЧА ТУРПАЛА ДЕГІА ПАМЯТНИК

Город Славянскерча цхьайтталагІча школа кхеваь вола Комар Анатолий Сийдаха - боккха Даймехка тІом даьттачи шерашка ший лоІамагІа фронте вахар. 1943 шера гурахь гитлерошашна анра доа вІашкадеча хана 15 шу мара даланза воача тІемалоча нердальмкхар Матросов Александра вараьгІаьнна хинна турпал гІулакх — шиі накха духьал а оттабаь вІашкьайар моестагІчун пулемет.

Наькa дегашка дих турпала гІулакхаш. Цун цІеиа чІоагІа хьамсара хеташ лоразу Кировоградски областа Онуфриевка яхача юрта бахача наха. Донбассе, ватрнота даьлене, Комар Анатоле цІи тиллай из вена вахагІача школах, из ваьхача ушнах.

Комар Анатолиена дегІа памятник хьаделлар дезнир духха ха йоацнаш школьни здаиена хьалхашка. Лакхача аьнка бесарча кІийлен тІа, кхо метр лакха урагІоьнай хога хьетІатоІаьь автомат а урагІлакхийта аьрла кулг а долаш йола салтечун фигура. Монумента авторо—донецка скульптора Машарова цІаккха лергдолца гІулакх турпала карагІдоалача хана чулакхаь цун сибат.

Анатолий ШКАРБУН,
АПН корреспондент.

ДИКАЧА ГІУЛАКХИЙ ЦХЬАЙТТА ЭТАЖ

Мордовски АССР, столице городе Саранске хьалде лоеслаьа бута ЦІа. Цун проект оттаьна «Гипробытпром» яхача Москоски институто.

Цу цІен пхьайтта этаж йолча здане чу хургья хІамаш тога производство, пазата хІамий цехаш, модельни кога гІирс бу мастерскеш, даше хьокха оттинь доаттешт кІалдий бараьІайн образцаш а йолаш йола демонстрационни зал, парикмахерски, фотоателье, бахача наха бытовой гІулакхаш ду кхьйола предприятеш. Бурийттатайпара гІулакх хургда цига 800 сага болх бергбоаш дахарІа а производственни помещенеш.

Хеталгаш дІорейаш, цу... са мах—цхьа миллион ках бІаьвзари сом. Из здание хьалъярга дІабокхийтарга стеклопрофилит, ...

Мордове хІара шера дукхагІа хуа бахача наха деш йола бытовой гІулакхаш. Укх шера бетбетта совхха цу кашш деш хинначуча нийсалча 28 процент дукхагІа хинна ум.

Григорий ПРЕКИН, (АПН).

СПОРТ

Республике дІаьхоча искусства фестиваля юкьебоагІаш а тайп тайпарча спорта тайпанех йола хьахан а.

СУРТА ТІА: город Грозна Ленински районен Назрановски районен волейболисташ финале ловзаш ба. Грозненцаш котбаьлар, хІаьта нийсархошка шоллагІа моттиг кхаьчар.

И. Кобашшкие сурт.

ФУТБОЛ «ТЕРЕКА» КОТАЛО

«А» класса шоллагІча группа сходагІча подгрупа командашта юкьа мехка футбольни чемпионата пхийттлагІа тур Грозне хилар. Орджоникидзе цІерагІча стадионе Пятигорскерча «Машук» яхача командана дайзар «Терека» футболисташ.

Ала деза укх шера футбольни чемпионат йолаелча дика «Терека» футболисташ шоаза мара котбаьнна ца хилар. хІаьта айшаб, укх матч цхьанкха а кот ца воалаш чакхьаьнная.

Ер матч дІайолалдушехьа гуш хар совнс вай футболисташна йолга. Хьалхарча тайма мел йоаьха хьанний майдан тІа яьнзар «Терека» команда. Вай наІараша бургаш чутоханургІолаш хьаа кхьа мара оттаьнзар хьакхашта. Цудукхьа тайм юкье кхьачача хана бехабар «Машук» футболистеи. Дукхазза нийслелар вай футболистий матча счет хьелла йиш йолаш хьаьа. Ишта 34-ча минуте «Машук» ши защитник Іеха а вахь шийга хьаенна бурган Ю. Зырина хьанний наІаршкара 18—16 метр мара гаьна йоаца моттигара дукхал бІаг воалаше а чутоха могинзар.

Цу тайпара сурт хилар 29-ча минуте а. Шийга В. Якушкий хьайта бурган «Машук» наІарашта тІа гІолла дІаяхийтар И. Акопова а. 42-ча минуте матча счет хьелла йиш йолаш вар Якушкин ше а. Вратарь мара духьал кхы саг воацаш нийсаннача цо теха бурган а чухаьнзар хьаний наІарашка. Ишта счет 0:0 йолаш кхчаьйпар хьалхара тайм.

ШоллагІа тайм йолалуышехьа сеха чоалхане комбинаци ловзаь «Машук» наІарашта юкхе хьатІабакхар вай футболисташ. Цига ловзара боькоаш толлаьча хьаьшаьте штрафной хьожйир судахочо. Из хьаний наІарех чутехар А. Акопова.

ЖІоашта гол чутехачул тІехьагІа дикагІа ловза болабелар хьаьний. Из ххадекха гІерташ, кхьаиа йолча хана шоай наІараш ловре шинкхо защитник мара ца вуташ «Машук» футболисташ «Терека» наІарашкахьа гуллора. Бакъда, вай защита лота ихи тохьеаз хьаьнней.

Ловзара 57-ча минуте аьрда оагІорехьерча вай команда нападающига, цу майдан тІа массаран дикагІа даьйча В. Якушкинга, кхьаьяо «Терека» защитникаш гашара теха бургаш. Шийна дуьхьал дайза ши защитники цар шинтари Іеха а вахь шоллагІа бурган чутехаш ю хьаьний наІарашта. Цуна тІехьагІа шоай шин футболист дийнна «Машук» тренера.

Гуш дар «Терека» футболисташ вІаьабевиите. Цул совгІа гІолла ловза болабеннача хьаьний футболисташа ловзаь ловзара юкьера арабоала бийзар А. Пеневен Н. Акопов. ЦудуІьа матча тІехьарча 10 минуте тІерачнпбаьлши ерале хьаьний футболисташка кхаьнар, хІаьта а могаьар хьаьнашта вай защитникаш зшабе.

Матч йистелаш цу минут мара ца йисача хана хьаьний наІарехка кхы цхьа бурган чутоха дика торо йолаш нийсьелар Чупахин. Шийга, хьаьний защитникашта ца а гуш, В. Якушкина цІаьхха хьаенна бурган наІаршкара 6—7 метр мара гаьна йоацача моттигера дукхалашено чуита.

Ишта счет 2:0 йолаш котбаьлар «Терека» футболисташ. Шоай ергІавара 16-гІа матч Ленинграде нллагІча июля моттигерча «Динамо» командаца ловзаргба «Терека».

Х. МАГОМЕДОВ.

МНР. Германски Демократически Республика новкъосталла Улан-Баторе хьалъяй йоккха дулхакомбинат. КердагІа йолча машинашца, холодильни установкашца Іалашъяь я из. Цхьан сменагІа комбината арахец 200 тонн дулх а дулха продукташ а.

СУРТА ТІА: хьайбий доадаь хьалхарча юкьига цхьалхадоахка поточни линн.

В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.

ОБЩЕСТВЕННОСТА ХЕТАР

НЬЮ-ЙОРК, 1 июль. (ТАСС). Вьетнамски авантюра сихагІа сапаелга дІадех американски общественносто. Гэллапа институто хаттараш даьд цу дешах, общественноста хетачох лаьца. Хаттараш даьрех 29 процента хьакхайкадир беррига американски бІу кхы ха а ди а дІаяш Къулбехьен Вьетнамера арабаккхара шоаш тІахьа хилар; 42 процент бараша хьакхайкадир, бІу арабаккхара темпаш сихъе езаш хилар, 52 процент бараша хьалхьцар американски бІуно ший вагІонтахьара доа сов чехка соцадава идея.

«Дукха ха йоанцаш президента Никсона Вьетнамера 25 эзар салтеарапаккха даьрхІд аьнна хьакхайкадаь, — белгалдоаккх «Нью-Йорк пост» яхача газета редакционни статья тІа. — тІема духьала барий сатеде лаьрхІа дар. Цхьабакъда, цунах лийрхІар ца хилар хьахьоккаш йола белгаленаш тІа-тІа алсамъювлаш латт».

НЕВАДЕРА КАТАСТРОФА

НЬЮ-ЙОРК, 1 июль. (ТАСС). Іалаьмате боккхача низо оагайир селхан Уэлса (штат Невада) гаьнахьара моттигаш: цу города 19 километр гаьна уллача Табор яхача машинаькъа станце тІема кхоачам чубела эшалон иккхай. ЮПИ агентства беча хоамагІа, хІезигагІа сахале а, йиккха урагІьяхай бомбашш ешараш тІайола 22 вагон. Цхьайолча хІамаша леххаш массехк сахьат дахьхар. ТІадоагІаш дола деррига нькъаш хохадаьд, массехкнахьа цІераш хьнаай.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

РЕВОЛЮЦИОННИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ИНФОРМАЦИОННИ ОРГАНАШ

ХАНОЙ. (ТАСС). Кертамукъаден радиостанцеш Кертмукъален кепайоазип агентствахи хьалха хиннача Къулбехьен Вьетнам мукъаьккхара Кьаман фронта органех хІана Къулбехьен Вьетнама Республика Хаина йолча революционни правительства органаш хул.

Из сецам баьб Къулбехьен Вьетнам мукъаьккхара Кьаман фронта ПК Президиуми Къулбехьен Вьетнама Республика Хаина йола революционни правительство шойга дагаьлначул тІехьагІа, хоам бу ВИА агентства. Кертамукъален кепайоазок шеитетва яха чу тІа а дегІа.

Канала зоне вІашкадаь дов

КАИР, 1 июль. (ТАСС). 65 километр йолча фронта йІоахаьла итт сахьата лира тІом лаьттар, белгалдоакхк «Аль-Ахрам» яхача газета. израильски египетски бІуно Суэци канала тІагІолла вІашкадаь дов дувцаш.

Сатессача дена вІашкадеш лаьтта израильско - египетски артиллерийски дов сеиа латташ пхьа ювь чакхачул тІехьагІа кхы а чІоагІагІа юха дІадоладелар моттигерча хинах 15.00 сахьат даьлча къулбехьарча Порт - Тауфикан къилбаселехьарча Эль - Коптарасен юкьерча ерригача фронта йІоахаьла.

ОАР геразшарча низий валло баьча хоамагІа, дов вІашкадеча хана египтланашна найла йІйаб Синайски ях тІайрен тІара израильски позицеи йохаергІолаш тахьа егІалуча артиллерех. Египетски тІема зикало дІахо аьлар, вІашкаду дов селхан 19.30 сахьат даьлча сецар дов вІашкадеча даькъа йоацаш хинна израильски йоккхий топаш египетски артиллерех соцаьйчул тІехьагІа.

ХЬАБЕ БОЛХ БОАЦА НАХ БЕБАР ИХЕРАИ БА

НЬЮ-ЙОРК, 1 июль. (ТАСС). ВІашагІкхийттала Штаташкара хьабе болх боаца нах укх гаргарча хана тоьал дукхагІа хила-е мехкарча беррига къахьега могаргдолча нахах 4 — 5 процент хила а метаи ба. Ишта хургдийхьогІ аьпна хеташ телевидене гІолла къамаьл дир президента Джонсона хиначо советника Уолтер Хеллера.

Эттара тІехьагІа хьакхьечача официальни даннеех ВІашагІкхийттача Штаташка хьабе болх боацаш 2.5 миллион гаргга саг ва.

Президента советник хиначо бахьач, правительства чаракдолаьа экономически гІулакхаша кхы тІа а цах балхаоа дІабаха в хьабе болх боацараш дикка алсамбаьха а тарлу.

Мергуи Тенасерим округ — Бирма къулбаьхарча Іаламо хозъьяча городех цаІ. Мехка форде портех хаялагІа лоархІам а йолча форда продукташ — херда а бокъебь а чкъара, креветкаш, чкъарий пасте эттара дукхагІа мехка лоттаар а я из.

Сурта тІес чкъарий дулхарий цІенош.

Н. НОВИКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоалех Грознен хувналуш моркхаш а йолаш, йоачан а йоацаш ха хила тарлу. МалхбоалехьагІа гІаьххьача йоаране мух хьекхаргбе, фегара температура 23—28 градус йІоахал йолаш хургья. 4-ча июле дене 7 июле кхачалца хувналуш моркхаш а йолаш хьалхарча ах юкъагІа цхьацайолча моттигашка юкь-юкье догІа а делхаш ха хила тарлу. Мух доставаш хувнаш, лакагІа, гІаьххьача боаране кхевчаш хьекхаргбе. Бийсана температура 10—15, дийнахь хьалхарча юкъагІа 20—25, вож ахебийсана хана, 23—28 градус йІоахал йолаш хургья.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦИ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-39-11; декхаралана секретара—3-34-38; партийни вахарен культурна, промышленностен отделий—3-42-30; юрта бахамен письмой отделий—3-42-2.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-2.

«Грозненский рабочий» издательства типографи Революцие проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02252. Заказ № 2870.